

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ, ІСТОРІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ, АРХЕОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ**

**РОЗВИТОК ХЕРСОНСЬКОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ У
ВИКЛАДАННІ КУРСУ ІСТОРІЇ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: студент 4 курсу 07-441 групи

Спеціальності 014.03 Середня освіта (історія)

Освітньо-професійної програми «Середня освіта
(історія)»

Звада Ігор Ігорович

Керівник: к.і.н., доцентка Михайленко Г. М.

Рецензент: к.і.н., старший викладач Сидорович Є.С.

Херсон – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. Історіографія та джерельна база дослідження.....	7
РОЗДІЛ 2. Становлення телебачення в Україні.....	10
2.1 Особливості поширення телебачення в Україні у 40-50-х рр. ХХ ст.....	10
2.2 Консолідація засобів телевізійного зв'язку в українському просторі з 60-х до середини 80-х рр.	13
2.3 Форми телекомунікацій в українському телебаченні протягом 1986 - 1989 років	15
РОЗДІЛ 3. Розвиток телебачення у Херсоні з середини ХХ ст. і до сьогодення	19
3.1 Особливості зародження і розширення телебачення у Херсоні.....	19
3.2 Передача «ХХ століття. Херсонський хронограф».....	25
3.3. ВТВ плюс.....	27
РОЗДІЛ 4. Історія розвитку телебачення Херсона у шкільному курсі в загальноосвітніх закладах.....	30
ВИСНОВКИ	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	35
ДОДАТКИ	38
Додаток А. Кодекс академічної доброчесності здобувача вищої освіти Херсонського державного університету.....	38

Додаток Б. Рішення виконкому Херсонської облради депутатів трудящих №246 від 14 липня 1944 р.....	39
Додаток В. Передача рішення виконкому Херсонської облради депутатів трудящих №246 від 14 липня 1944 р.	40
Додаток Г. Постанова виконкому Херсонської облради депутатів трудящих і бюро обкому КП(б)У від 6 вересня 1944 р.....	41
Додаток Д. Рішення виконкому Херсонської обласної Ради депутатів трудящих №314 від 29 березня 1958 р. про заходи по підготовці до організації місцевих телевізійних передач у місті Херсоні.....	43
Додаток Е. План побудови апаратно-студійного телецентра.....	45
Додаток Ж. План роботи Херсонської обласної редакції радіомовлення і телебачення на перше півріччя 1959 року.....	47
Додаток З. Сведения о творческих работниках Херсонской обласной редакции радиовещания и телевидения на 15 июля 1961 г.	55
Додаток И. Рішення виконкому Херсонської обласної Ради депутатів трудящих про перейменування обласної редакції радіомовлення і телебачення в Комітет по радіомовленню і телебаченню №154 від 7 червня 1963 року.	56

ВСТУП

Актуальність дослідження. Щоб визначити роль вітчизняного телебачення і простежити його особливості протягом існування, доцільно використати два погляди: на теперішній стан – сучасні тенденції розвитку мовлення в Україні і в світі, і в минуле – початкові етапи створення та особливості функціонування в радянський час.

На разі, роль телебачення в суспільстві відіграє важливу роль. Випускається велика кількість медіа контенту різних тематичних жанрів. Але більшість глядачів не знають, що така буденна справа, як перегляд телевізора, мала свої історичні умови розвитку.

У викладанні курсу історія в загальноосвітніх закладах учням варто висвітлювати проблематику створення місцевого і центрального телебачення, порівнювати особливості розвитку, тематику програм, співвідношення регіонального і центрального телебачення. Це дасть змогу школярам збагатити свої знання щодо розвитку телебачення як засобу масової інформації. Ці аспекти будуть детальніше аналізуватися у кваліфікаційній роботі.

Херсонське телебачення на початку свого існування розвивалося за принципом «острівного», як і більшість телестудій того часу. Також досить поширеною проблемою регіональних телестудій було – нестача коштів (на техніку і зарплати), непрофесійна освіта працівників, цензура і як наслідок не зовсім якісний телевізійний продукт, хоча за незалежності України, ситуація з регіональними мовниками поступово покращувалася.

Проблема централізації і регіоналізації, що склалася в радянський період впливає на українське мовлення і в сучасності, тому виходячи з теми даної кваліфікаційної роботи варто заглибитися в історичну проблематику, що обумовлює актуальність даного дослідження.

Мета дослідження. Проаналізувати особливості розвитку телебачення і засоби викладання обраної теми в закладах загальної середньої освіти.

Окреслена мета вимагає розв'язання наступних **завдань**:

- проаналізувати історіографію обраної теми дослідження та джерельну базу;
- розглянути закономірності розвитку телебачення на загальнорадянському рівні;
- проаналізувати історію становлення телебачення на Херсоні;
- дослідити співвідношення центрального та регіонального мовлення на Херсонському телебаченні у 50–70-і роки ХХ ст.;
- розглянути розвиток телеканалу UA: Херсон;
- визначити особливості приватних телеканалів Херсона.

Об'єкт дослідження. Розвиток регіональних телецентрів протягом другої половини ХХ – на початку ХХІ ст.

Предмет дослідження. Розвиток херсонського телебачення у викладанні курсу історії в закладах загальної середньої освіти.

Хронологічні межі охоплюють період другої половини ХХ ст. – початок ХХІ ст., що дає змогу викласти історію становлення регіонального телебачення та сучасні тенденції його розвитку.

Територіальні межі дослідження. Виходячи з предмету дослідження – першочергово це територія Херсона та Херсонської області, у межах яких здійснювалося транслявання місцевих каналів. Для окреслення загальних тенденцій розвитку телебачення визначаються особливості його розвитку у цілому на території України.

Методи дослідження. Відповідно до завдань в роботі застосовано: аналітичний метод для узагальнення даних, отриманих з історичної та соціологічної літератури; історико - порівняльний – для характеристики розвитку українського ТБ як засобу масової інформації та комунікації.

Практичне значення дослідження. Основні тези, висновки, фактичний матеріал можуть бути використані для подальшої розробки обраної теми, при написанні студентських наукових робіт з історії телебачення України, підготовці загальних та спеціальних навчальних курсів: «Історія української культури», «Краєзнавство».

Структура дослідження визначена його метою та завданнями. Робота складається зі вступу, 4-х розділів, висновків, списку використаних джерел (33 найменувань), додатків.

РОЗДІЛ І

ІСТОРИОГРАФІЯ ТА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ

Вивченням історії радянського телебачення займалося чимало дослідників. Серед них Багіров Е. Г. у роботі «Телевидение 70-х: некоторые особенности развития», а також Даутова Р. В. «"Хрущевская оттепель": телевидение автономных республик Поволжья и власть». У цих роботах дослідники зобразили особливості функціонування телебачення, програми, які переважали в 50-х і 70-х роках ХХ століття. Безпосередньо у роботі Даутова Р. В. розглядається етапи розвитку телебачення СРСР під пильним наглядом центру, стосунки місцевого телебачення і влади різних рівнів впливу. Процес централізації радянського телебачення був зумовлений тоталітарним устроєм держави на початку 50-х років. Партійна верхівка приділяла велику увагу ролі телебачення і ЗМІ. Закладався жорсткий регламент роботи телебачення: затвердження очільників місцевих комітетів, штатний розпис, внутрішня структура, розмір заробітної плати і додаткових виплат штатних і позаштатних працівників, річні і квартальні звіти, тематику програм. Держтелерадіо СРСР постійно вимагали від регіонального телебачення звіти і довідки про роботу. В подальшому така суцільна робота з документами призвела до формалізму роботи [2, 6].

У роботі Єгорова В. В. «Теория и практика советского телевидения» дослідник описує про телебачення у двох розділах: у першому – зовнішні зв'язки телебачення і його взаємодію з іншими видами інформації; у другому – закономірності «внутрішнього» розвитку телебачення. Також проводить аналіз досвіду телебачення на переломному етапі його розвитку: прихід в телекомпанії нових кадрів, розвиток нових структур, наголошує на професійній підготовці і перепідготовці кадрів тележурналістів. Щодо

першого розділу, то дослідник проводить аналіз природи і особливостей функціонування телебачення в системі засобів масової інформації, взаємодія з друкованими видавництвами, радіомовленням, кіно, театр і література; розглядається специфіка роботи тележурналіста, шляхи підвищення ефективності роботи центрального і регіонального телебачення [13].

Ще однією цікавою і ґрунтовною працею про українське радянське телебачення є робота Мащенко І. Г. «Українське телебачення: штрихи до портрета», де дослідник аналізує і розглядає роль телебачення для впливу партійного керівництва на населення [23].

Надзвичайно цікавою роботою по телебачення є праця Каганова Ю. О. «"Останкінський шприц" і український глядач: вплив телебачення на формування "радянської людини" (1950-ті – 1985)». Дослідниця розглядає як телебачення трансформувалося із чогось невідомого у повсякденну справу мільйонів людей. Вплив телебачення зростав швидко і в подальшому телевізор мав першість у висвітленні новин для радянських людей. Дослідниця вказує, що телеекран стає першорядним джерелом соціалізації і щоденної інформації. Щодо українського телебачення варто зазначити те, що воно використовувало чимало матеріалів народного мистецтва, музики, музичні фестивалі. Саме в цьому дослідниця вважає, що українське телебачення намагалося зберегти своє обличчя при сильному загальнорадянському мовленні [17].

Переходячи безпосередньо до історії телебачення в Херсоні, то робіт з даної тематики невелика кількість. У роботі «Українське телебачення: вчора, сьогодні, завтра» є короткий виклад історії телебачення на території усієї України, в тому числі і Херсонського. Усенко Ю. В. і Штанько В. І. у своїх роботах також надають досить коротку інформацію про становлення, розвиток і програми херсонського телебачення [18, 26, 32].

Основною джерельною базою даної кваліфікаційної роботи стали архівні джерела Державного архіву Херсонської області. З рішення

виконавчого комітету Херсонської обласної ради депутатів трудящих № 314 «Про заходи з підготовки до організації місцевих телевізійних передач у м. Херсон» розпочинається історія херсонського телебачення.

Подальшу побудову ретрансляційного центру нам показує документ «План побудови апаратно-студійного телецентра» [8, арк. 84-85]. Особливістю є те, що він був зведений на території слідчого ізолятора і зараз межує з ним.

Про тематику програм і їх кількість можна побачити в архівному документі «План роботи Херсонської обласної редакції радіомовлення і телебачення на перше півріччя 1959 року». [9, арк. 1-8] Також архівні джерела показують річні і квартальні фінансові звіти, штаб працівників, їх освіту.

Отже, історіографія і джерельна база даної теми невелика. Головним джерелом написання розвитку херсонського телебачення були і залишаються на даний час архівні джерела. Щодо вивчення загальної теми радянського телебачення, тут спостерігається інша тенденція. Наукових праць з даної тематики достатня кількість. Вивчаються різні аспекти радянського телебачення: від взаємодії студій різних міст СРСР до його впливу на суспільство.

РОЗДІЛ 2

СТАНОВЛЕННЯ ТЕЛЕБАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

1.1 Особливості поширення телебачення в Україні у 40-50-х рр. XX ст.

Для вищого керівництва СРСР був вкрай важливий розвиток телерадіомовлення. Як зазначав М. С. Горбачов на зустрічі з керівниками засобів масової інформації XXI з'їзді КПРС, що вони мають важливу роль у здійсненні нової соціальної політики партії. І зараз ми можемо простежити який сильний вплив мають ЗМІ на суспільство.

Телебачення виступає в ролі самого поширеного засобу масової інформації, який забезпечує найбільш потужну комунікацію. Водночас, телебачення - це сфера техніки та відповідної технічної науки. Визначення телебачення також обіймає такий напрям, як виробництво відео і аудіо програм та передач, або комплектацію придбаних програм та передач і їхнього поширювання незалежно від технічних засобів розповсюдження.

Розвиток телевізійної системи в Україні, як і в цілому світі (окрім США) значною мірою сповільнився через події, що відбувались під час Другої світової війни.

Після закінчення війни в Радянському Союзі знову розпочався бурхливий розвиток телевізійного мовлення в масових масштабах. Московський телецентр першим у Європі розпочав регулярні програми. У 1948 році телевізійні центри діяли в трьох країнах - СРСР, США та Великій Британії. 28 червня 1946 р. Україна стала членом Європейської організації мовлення, першої міжнародної організації електронних засобів масової інформації [20].

Українське телебачення в якості засобу масової інформації стало сприйматись у 1950-х роках. Переважною мірою у тому періоді телебачення

обмежувалось відтворенням новин загального, театрального та музикального характеру, та лише розпочинало відігравати власну роль у суспільно-політичному житті. Крім того, до початку 60-х років телебачення було досить дорогою розвагою, яке могли дозволити собі досить вузьке коло глядачів.

Телевізійне (електронне) мовлення розпочинає свою історію в Україні у 1951 році, а саме 6 листопада, коли у ефірі Київського телецентру вперше була продемонстрована художня кінострічка «Велика заграва». Проте на той час в Україні не існувало саме національного телебачення: ні за висвітленням, ні за смислом, ні за формою вираження. Існувало лише московське телебачення, яке велось здебільше українською мовою. Першочерговою задачею того часу стояло виробництво сітки телемовлення на території всієї України, створення телестудій та будівництва телецентрів [19].

Так, на території України 01.05.1955р. розпочала свою роботу Харківська телестудія, 25.08.1956 р. - Донецька телестудія, 01.10.1956 року на Одеській телестудії вийшла в ефір перша телепередача, 24.12.1957 р. було введено в експлуатацію телевежа, розташована у Високому замку у Львові. Також, 30.04.1958р. було засновано Дніпропетровське телебачення, 02.07.1958р. у м. Луганськ почав працювати програмний телевізійний центр. У подальших роках послідовно відкривались телевізійні центри в таких містах, як Сімферополь, Запоріжжя, Херсон, Миколаїв, Суми, Чернівці, Кіровоград та Ужгород [19].

На відміну від глобального телебачення, яке існує сьогодні, телевізійне мовлення того часу було виключно регіональним, місцевим, та орієнтовним виключно на студійну роботу, оскільки не придбало статусу засобу масової інформації, лишаючись тільки прийомом дозованої інформації, популяризації та агітування.

Вагомим кроком у трансформації телебачення на засіб масового спілкування, було створення у 1954 році в Києві пересувного телевізійного центру для трансляції актуальних репортажів з місця визначних подій. [1].

Черговим напрямком у перетворенні телебачення на засіб масової інформації було будівництво радіорелейних та кабельних ліній зв'язку та введення модерних телевізійних ретрансляторів, за допомогою яких утворилось географічно українське телебачення.

До цього часу взаємодія між українськими телестудіями відбувалась, як за сьогочасними мірами, досить екзотично. Існуючі студії здійснювали обмін телепрограмами лише декілька раз на рік. Найліпші передавали до іншої телевізійної студії та транслювали у сусідньому регіоні. Найвищим «іспитом» рахувався подібний тур до столичної телестудії. Відтак, після побудови замкнутого ланцюга радіорелейних напрямків, з'явилась можливість виконувати такий обмін в режимі реального часу.

В другій половині 50-х років до побудови телевізійного мовлення поволи упроваджуються інформаційно-публіцистичні жанри. Також виникли перші експерименти з персоніфікування телевізійних повідомлень, з'явилися та почали власний розвиток освітні платформи, вдало започатковувалися сучасні форми телемовлення, які були цілеспрямовані на задоволення вподобань певних аудиторій, передусім, телепрограми для дітей та юнацтва, телевізійні ігри, тощо [26]

В СРСР хід становлення сучасного телебачення безперервно пробував під контролем партійних органів. Виникнення Державного комітету радіо і телебачення при Раді міністрів СРСР 16 травня 1957 р. значило те, що партійне правління, в ході піднесення радянського телебачення, мало на меті зробити його ще більше безсумнівним і загальнодоступним. «Однакові права» телебачення та радіо надавали поштовх для чергового

систематизування телевізійних програм та їх виконання з ціллю ідейного впливу на населення [20].

Зважаючи на це, протягом 50-х рр. ХХ ст. відбувається активний період започаткування і будівництва телемовлення, здійснилося введення інформаційно-публіцистичних жанрів, були завершені первісні дослідження щодо персоніфікування телевізійного повідомлення, з'явилися та почали власне піднесення освітні програми.

1.2 Консолідація засобів телевізійного зв'язку в українському просторі з 60-х до середини 80-х рр.

Заснування Державного комітету з питань мовлення і телебачення при Раді Міністрів СРСР установило перспективу для підтримки його більш масштабного використання з ціллю ідейного та художнього удосконалення телепрограм. Управлінський колектив та творчий персонал студій позбувалися безмежного контакту при будь-якій спробі позбутися традиційних і привичних методів виготовлення телепрограм. Прийняття ЦК КПРС таких нормативно-правових актів, як «Про завдання партійної пропаганди в сучасних умовах» від 09.01.1960 р. та «Про подальший розвиток радянського телебачення» від 29.01.1960 р. було цілеспрямовано на уживання телебачення в якості знаряддя для здійснення пропаганди та організаційної функції [13, с. 137-138].

У 1960-х - середині 80-х років ХХ ст. на ланах СРСР формується сіть постійних програмних телецентрів. Хід структуризації національної телесистеми мав вплив на наступний розріст українського телепростору.

01.06.1961 року в ефір вийшла перша телепрограма Сумського телебачення, а 01.10.1961 року розпочала повноцінну роботу Чернівецька телестудія.

Київська телестудія почала телемовлення із двома передачами у 1962 р.. В той час розріст українського телебачення приніс досить динамічні та більш цікаві для спостерігачів форми телекомунікацій – прямі телеконференції та демонстрація адаптованих кінострічок, тематичні вечірні телевізійні передачі та трансляції державних дій у прямому ефірі, тощо [26].

Піднесення таких форм було викликано також впровадженням в СРСР космічного телебачення в 1962 році, яке стало визначною опорою усіх телевізійних новин.

Значною подією було створення студії «УТ» (Українського телебачення) в якості порядку телемовлення, синхронного Москві. Цей процес відбувався на одному каналі з ним та довгий час був підвідомчим останньому в ідейному та структурному взаємозв'язку.

Національна телепрограма України – «УТ», яка була приготована Харківською телестудією, вперше вийшла до ефіру 20.01.1965 р. Впродовж послідуєчих п'яти років здійснювався послідовний перехід від одиничних виїздів регіональних телестудій з передачами на УТ до виготовлення національних циклів та рубрик, сумісних трансляцій. До 1972 року всі телевізійні покази відбувались на одному каналі, проте 06.03 1972 року «УТ» було відділено від Центрального телебачення та налагодило мовлення на окремому каналі [28].

На даному етапу телебачення набуло статусу міжнародного та відбулись певні кроки до глобальних та космічних комунікацій. У 1962 р. була заснована Міжнародна телевізійна спілка «Інтербачення», в яку ввійшли телеорганізації ряду союзних республік, водночас із СРСР. Центральне телебачення здійснило підключення до сітки мовлення «Євробачення» за допомогою системи «Інтервізійон» і уперше установило прямі зв'язки з Францією та США. Таким чином відбувся міжнародний обмін кабельними та ретрансляційними передачами [12].

Візитовою карткою інтервізійного українського телебачення в той час стало зображення монумента Тарасу Шевченку на фоні Дніпра, який супроводжувався музичними позивними - початком пісні «Рече та стогне Дніпр широкий». Таким чином телевізійний простір декількох східноєвропейських держав доповнився програмами українського виробництва. Здебільшого ці програми мали наповнення в сфері фольклору, етнографії, краєзнавства та туризму. Здебільшого в них йшла мова про фестивалі фольклору, які відбувались у республіці, події стосовно днів дружби з зарубіжними країнами, проводились ефіри з виступів дипломатів та урядових осіб тощо. [20].

Телевізійна студія столиці України була першою, яка започаткувала три програмних мовлення, а через деякий час розпочав свою роботу четвертий канал, який був колективною платформою ЦТ та УТ. Доволі експериментальні програми згодом появились у таких містах, як Харків, Сімферополь, Дніпропетровськ тощо. До 1980 р. вельми підійнявся середньодобовий об'єм телемовлення всіх українських студій, що в свою чергу, було поштовхом задля організації другого українського республіканського каналу «УТ-2».

Таким чином, створення Державного комітету з питань мовлення і телебачення при Раді Міністрів СРСР надало перспективу та підтримку його максимальному використуванню з ціллю ідейного та творчого вдосконалення програм.

1.3 Форми телекомунікацій в українському телебаченні протягом 1986-1989 років

Після славнозвісної аварії на ЧАЕС (26 квітня 1986р.) відбулась масштабна демократизація, яка посприяла розвитку якісно нового етапу в

історії українського телебачення. Так, в попередні часи, в які мали перевагу «єдина думка» та «офіційна точка зору», була технічна можливість задля проведення телемостів, проте, за міркуванням «вищих», суспільної необхідності в них не існувало. Лише насамкінець 1980-х років, на радянському телебаченні з'явилася двобічна ефірна комунікація у прямому ефірі. [14].

Однією з таких «піонерів» була програма «Ленінград-Сіетл» (1985 р.), в якій уперше на союзному екрані відбувся дебют знаменитої пари «мостобудівників» - В.Познера та Ф. Донах'ю. Також, до популярних міжнародних екранних мов ЦТ відноситься серія з 6-ти телемостів «Кремль - Капітолій» (1987 - 1990 рр.), 6 телепрограм з Великою Британією (березень 1988 р.), тематичні передачі-діалоги «Права людини» (СРСР - США, СРСР - Велика Британія, 1988 р.), «Шоу Філа Донах'ю», яке нараховувало п'ять серій (1987 р.) та інші. В цілому, у 1987-1990 роках по всесоюзній телемережі відбувалась трансляція біля двох сотень інтернаціональних телемостів. Поступово до міжнародного «мостобудування», як різновиду екранної комунікації, стали приєднуватись й інші республіканські, а також крупні крайові та обласні студії [21].

У 1986-1989 роках відбувався процес завзятого виготовлення міжнародних телеконференцій, які виступали під знаком публічності. Саме в цей час українське телебачення створило близько двох десятків подібних передач. Найбільш значимим з них були «Київ - Берлін», «Київ - Братислава», «Одеса - Варна» «Київ - Кельн», «Одеса - Калькутта», «Львів - Вінніпег» та інші.

Конверсійні події в оборонній промисловості України, які почались у 1989 році, допомагали пришвидшеному піднесенню технічного ґрунту українського телебачення. Так, Київське науково-виробниче об'єднання «Сатурн» налагодило виробництво приймачів прямого телевізійного мовлення – високочастотні перетворювачі, із функцією керування

закріпленою на даху антеною – «тарілкою», скеровуючи її на пошук сигналів з орбіт супутників зв'язку. Західна Європа в кінці 80-х років мала п'ять власних супутникових систем, що ескортували програми для прямого приймання: «ТДФ-1» (Франція), «Марко Поло» (Велика Британія), «БТ-Сат-2» (Німеччина), «Олімпус-1» та «Телекс» (Швеція) (Європейське космічне агентство) [20].

У вересні 1989 році, на українському телебаченні вперше відбулась пряма трансляція обрання першого секретаря ЦК Комуністичної партії України. Унікальним було те, що до цього часу операторів республіканської студії жодного разу не допускали безпосередньо до залу засідань пленумів ЦК, і відомості щодо їх роботи обмежувались вербальними звітками та не великою кількістю інтерв'ю з учасниками у фойє [20].

Істинним «інформаційним проривом» була трансляція десятої сесії Верховної Ради Української УРСР одинадцятого скликання (25-28 жовтня 1989 р.), на якій розглядалися проекти законів щодо порядку проведення виборів народних депутатів республіки та місцевих рад та Закон «Про мови в УРСР».

В кінці 80-х років пряме мовлення в Україні здобуло ряд плюсів. Перш за все, це було отримання більше потужного технічного спорядження, а саме пересувного ПТС. Саме це відкривало перспективи безпосереднього переходу з маленьких камер ТЖК по радіорелейних лініях, що давало можливість миттєвого прийому сигналу з одного континенту на інший. Також, в прямих ефірах почали застосовувати епізоди, які вже були записані раніше на відео магнітний запис, тим самим розширюючи документальну та журналістську палітру «сімейного екрану». Ще однією з переваг прямого мовлення стало те, що завдяки послабленню ідейного тиску, телебачення поповнилось значною кількістю талановитих журналістів та режисерів, що також допомагало покращенню добротності екранної продукції.

Таким чином, суцільний хід структурування національного телевізійного ладу, вихід телебачення на інтернаціональну ступінь, спорудження магістралей зв'язку (радіорелейних та кабельних ліній) та запровадження сучасних телевізійних ретрансляторів, які допомогли замкнути телебачення в Україні в одну систему, виступили в якості потужного поштовху для розповсюдження телебачення і це надало можливість великій кількості людей одержати доступ до нього.

РОЗДІЛ 2

РОЗВИТОК ТЕЛЕБАЧЕННЯ У ХЕРСОНІ З СЕРЕДИНИ ХХ СТ. І ДО СЬОГОДЕННЯ

2.1 Особливості зародження і розширення телебачення у Херсоні

У процесі дослідження особливостей розвитку телебачення безпосередньо у Херсоні було виявлено, що наукових розробок, які були б присвячені вивченню даного питання невелика кількість, з огляду на що, в даній роботі було розглянуто розвиток Херсонського телебачення в контексті розвитку радянського телебачення. Великий масив інформації дають нам архівні джерела Державного архіву Херсонської області, а також періодичні видання херсонських засобів масової інформації.

За даними фондів архіву, передісторією створення радіопокриття і, в подальшому, телепокриття у Херсоні було прийняття рішення виконавчого комітету №246 від 14 липня 1944 р. в якому затвердили очільницю комітету Віру Петрівну Сему (Дод. Б, В) [7, арк. 23-24]. Рішенням Херсонської обласної ради депутатів трудящих та бюро обласного комітету КП(б)У №474 від 6 вересня 1944 р. обласний радіокомітет був реорганізований в обласний комітет радіомовлення та радіофікації (Дод. Г) [7, 71-72].

Надалі відбулося об'єднання радіо із телебаченням, і було створено «Обласну редакцію радіомовлення і телебачення». Керівниками були Микола Михайлович Макласов і Євген Опанасович Бриков. З 18 липня 1962 року обласну редакцію очолив Білий Василь Петрович. За його управління комітетом кількість радіоточок по Херсонській області перетнула 300-тисячний рубіж, а також було побудовано будинок радіо на вулиці Перекопській, 10.

У березні 1959 року починає свою історію Херсонська студія телебачення. Виконавчий комітет Херсонської обласної ради депутатів трудящих 29 березня 1958 р., у зв'язку з побудовою ретрансляційної телевізійної станції у м. Херсон, прийняв рішення № 314 «Про заходи з підготовки до організації місцевих телевізійних передач у м. Херсон» (Дод. Д) [8, арк. 82-83].

Це рішення передбачало передачу обласному управлінню зв'язку будинок колишнього арсеналу військового горнізону – це корпус №3 по вулиці Перекопській для перебудови під апаратно-студійний комплекс телецентру. Прямо з виставки в Брюсселі до Херсону було доставлено апаратно-студійний комплекс «Район». Одночасно споруджувались приміщення ультракороткохвильової радіостанції та телевізійна вежа (Дод. Е) [18; 8, 84-85].

19 березня 1959 року за наказом очільника Комітету по радіомовленню і телебаченню при раді Міністрів УРСР була заснована Херсонська студія телебачення. Пробна трансляція відбулася 17 липня 1959 р. і вже з 1 вересня 1959 року почалося щоденне мовлення. Урочисте відкриття студії відбулося 20 вересня 1959 року. Увесь тягар встановлення та наладки телевізійної апаратури взяла на себе група ентузіастів на чолі з В. П. Тимохіним, В. Г. Халіпером. Велика заслуга у розвитку технічної бази належить І. П. Шкарлупі, парку телевізорів – Ю. П. Лісовському. Основний вклад у фінансування усього комплексу робіт зробили колективи суднобудівників, комбайнобудівників, текстильників [18].

Телепередачі присвячувалися здебільшого висвітленню рішень з'їзду КПРС, появі нових підприємств, планам дострокового виконання завдань першого року семирічки, також широко обговорювали із запрошеними гостями питання громадсько-політичного напрямку, розвитку промисловості, сільського господарства, поради спеціалістів щодо догляду за врожаєм. Додатково була велика кількість передач на науково-атеїстичні і науково-

популярні теми, програми для молоді і школярів і літературно-музичні передачі (Дод. Ж), [9, арк. 1-8].

Документ «Пропозиції про висвітлення підготовки до чергового Пленуму ЦК КПРС та виконання взятих соціалістичних зобов'язань колгоспами, рідгоспами, районами Херсонської області» показує вплив влади і цензури на передачі. За цими пропозиціями Херсонській обласній редакції радіомовлення і телебачення рекомендували давати коротку інформацію щодо виконання соціалістичних зобов'язань по області, вироблення м'яса, молока, яєць і показувати групу колгоспів і радгоспів, які мають найвищі показники по виконанню зобов'язань.

Ефір транслювався 6 разів на тиждень за трьохгодинною програмою. Станом на жовтень 1959 року сигнал поширювався близько на 2 тисячі телевізорів і радіусі 60-70 кілометрів від телецентру.

Багато чого у ті дні було вперше: поява на екрані дикторів Олени Тельник, В'ячеслава Сиромлі, Тетяни Гусевої; введення нових посад – спершу директора, яку обійняв В. І. Коновалов, а потім режисера, редактора, оператора, художника, освітлювача; назви передач «Вечірній Херсон», «Орбіта дружби», «Бий, барабан» [18].

За 3-4 роки сформувались колективи творчих та технічних працівників. Їх ядро на багато років задало тон чесного і відповідального ставлення до справи десяткам і десяткам телевізійників. Це в однаковій мірі стосується керівників телестудії І.Я. Присяжного, В.П. Білого, М.С. Кабаненка, редакторів В. І.Бородачова, В.П. Якименко, О. С. Мерзенюка, Л.М. Петрушенка, звукорежисера Г. Г. Победри, режисерів В. М. Григор'єва, В.С. Мошинського, О.Г. Тимофєєва, теле- і кінооператорів В. Г. Ткаченка, А. М. Борисевича, В. П. Жукова, О. М. Чагіна, технічних працівників В. І. Хворостіна, Т. С. Потопаєва Р. М. Ірхіна, С.С. Буркацького. З року в рік розкривався талант диктора Катерини Розторгуєвої. Її поява на телевізійному

екрані ось уже понад 3 десятиліття приносить радість спілкування глядачам Херсонщини й усієї України [18].

Станом на 1960 рік штат працівників налічував 33 працівника. Розклад роботи був таким: 6 днів на тиждень, 4 години на день, 3 години кожної неділі (додатково). Всього на тиждень – 27 годин роботи, з них: місцеві програми – 12 годин, ретрансляція Одеського телебачення – 15 годин. Спеціалістам телестудії протягом року необхідно було знати 5 хронікально-документальних фільмів.

14 січня 1963 р. згідно з постановою Ради Міністрів УРСР та розпорядження облвиконкому №154 від 7 червня 1963 року, обласну редакцію радіомовлення і телебачення отримало нову назву – Комітет по радіомовленню і телебаченню Херсонського облвиконкому. Щодо технічних новинок херсонських працівників телебачення у січні 1963 року кінооператор Є.І. Ляшенко за 10 днів виготовив пружинний мотор до кінокамери АК – 16. В результаті вона не потребувала акумуляторів, що позбавило студію необхідності придбання дефіцитних запасних частин [18], (Дод. І) [11, арк. 1].

Вже у квітні 1964 року працівники херсонського телебачення досягли такого рівня, що вийшли на республіканський екран. А вже з 6 серпня виходили програми про Херсон і життя у ньому на Центральному телебаченні. З 1969 року Херсонський радіо телецентр вже мав технічну можливість забезпечити прямі виходи на республіканський та всесоюзний екрани з власної телестудії. У 1970 році на Інтербаченні тричі з'являлися інтерв'ю, підготовлені херсонськими тележурналістами [18].

Херсонські телевізійники робили спільні тематичні передачі з колегами із Грузії, Чечено-Інгушетії, Миколаєва, Криму, а також «фірмові» херсонські передачі «Тронка», «Колосковий передзвін», «Людина і море».

У липні 1971 року комітет отримує назву – Комітет по телебаченню і радіомовленню Херсонського облвиконкому.

У 1981 році за 5 місяців спеціалісти радіо телецентру встановили і налагодили спеціальне обладнання, що дозволило вести програму зі студії у кольорі. А на початку 1982 року уже і сюжети знімались на кольорову плівку [18].

Щодо проблем із створенням передач, то якщо брати технічне забезпечення – усе було чудово, станом на 1987 рік телерадіокомітет повністю перейшов на показ передач у кольоровому зображенні. Але існували проблеми із інформаційним наповненням передач. Багатьом громадсько-політичним, художнім передачам не вистачає глибини і аргументованості, недостатньо висвітлювались питання дозвілля молоді, робота культурно-спортивних комплексів.

12 грудня 1991 році вийшла постанова Кабінету Міністрів УРСР, згідно з якою Херсонський комітет по телебаченню і радіомовленню реорганізований у Херсонське обласне об'єднання телебачення і радіомовлення, яке стало частиною Укртелерадіокомпанії, засновником якої був Кабмін.

У жовтні 1994 року на підставі наказу Укртелерадіокомпанії (№669 від 24 жовтня 1994р.) Херсонське обласне об'єднане телебачення і радіомовлення та Херсонський технічний телецентр були реорганізовані в Херсонське обласне творчо-виробниче об'єднання телебачення і радіомовлення, яке залишилося у підпорядкуванні Укртелерадіокомпанії.

У лютому 1995 р. у відповідності з наказом Держтелерадіо України (№1 від 24.02.1995) Херсонське обласне творчо-виробниче об'єднання телебачення і радіомовлення реорганізоване в Херсонську обласну державну телерадіокомпанію з підпорядкуванням Держтелерадіо України.

У лютому 2004 р. у відповідності з наказом Держтелекомрадіо України (№ 26 від 05.02.2004 р) Херсонська обласна державна телерадіокомпанія перейменована в Херсонську обласну державну телерадіокомпанію «Скіфія» з підпорядкуванням Держкомтелерадіо України» [18].

У 2005 році почали ввели в експлуатацію нову телевежу. Будівництво почалося у 1991 році біля першої телевежі висотою 150 метрів. Спочатку планували, що нова телевежа буде знаходитися на окраїні міста, але в подальшому було прийняте рішення про будівництво біля старої. Серед особливостей будівництва варто зазначити, що довго вирішувалося питання про фундамент – пальовий чи монолітний. Експеримент показав, що довжелезні палі забиті одна в одну, так і не протиснулися до скальної породи. Тоді ж вирішили випробувати другий варіант. Майже три доби працівники Херсонського заводу залізобетонних конструкцій трудилися. Головний інженер проекту стверджував, що якщо навіть під половиною площі просяде ґрунт, то вежа буде стояти [5].

Також варто зазначити про перехід від аналогового телебачення до цифрового. В Херсонській області це відбувалося поступово як і всюди. Головний інженер Херсонської філії Концерну РРТ Віталій Синепольський зазначив, що перші передавачі з'явилися у Херсоні і Генічеську, згодом у Чаплинці, Васильівці, Нижніх Сірогозах і у Новотроїцькому. Сигнали загальноукраїнських каналів будуть прийматися ретрансляторами із супутника, а обласні програми будуть транслювати за допомогою радіорелейної лінії зв'язку [5].

Станом на 2015 рік за наказом Держкомтелерадіо ХОДТРК «Скіфія» був реорганізований в Херсонську регіональну дирекцію Національної суспільної телерадіокомпанії України. І з 2019 року працює під новою назвою «UA: Херсон». Такі зміни протягом 2014-2017 дали змогу створити державного незалежного інформаційного мовника, що дає можливість глядачам отримати достовірну інформацію.

Над інформаційним простором Херсона у штабі працювали диктори, режисери, телеоператори, інженерно-технічні працівники. Разом вони творили херсонський медіа простір, що дало поштовх для подальшого розвитку і вдосконалення матеріально-технічної бази телебачення.

2.2 Передача «XX століття. Херсонський хронограф»

Зацікавити глядача – це головна мета виробника телевізійного продукту. Над цим старанно працювали працівники херсонського телебачення, які маючи колосальний досвід, в подальшому могли створювати цікавий і якісний продукт.

Серед найретинговіших програм була передача «XX століття. Херсонський хронограф» на ХОДТРК «Скіфія». Це величезний масив телепередач, сюжетів, інтерв'ю про видатні події у різних соціальних, громадських, культурних аспектах Херсона, яке спочатку охопило 1970-1973 роки, а в подальшому у і наступні роки життя Херсона і його відомих мешканців.

За спільною ініціативою Державного архіву Херсонської області і ХОДТРК «Скіфія» був закладений початок. Задля створення програми виконавча група використовувала кіноплівки минулих років. Як наслідок – унікальний продукт для Херсона і України. В більшості випадків можливості створювати такі передачі були не для всіх, тому що тільки у дванадцяти областях у 1960-1970-ті роки було телебачення, а також неналежне зберігання кіноплівок приводило до їх втрати. На щастя, у Державному архіві Херсонської області зберігається більшість кіноматеріалів другої половини XX століття [22].

Перший ефір передачі вийшов 12.02.2002. Про високі рейтинги програми свідчили подяки глядачів, які по понеділках у вечірній час очікували новий випуск. Така колосальна робота працівників архіву і каналу «Скіфія» отримала у 2004 році премію «Золоте перо» [22].

Ця передача стала проектом, де херсонці могли дізнатися про своїх заслужених мешканців. Серед цих людей були: І. Гордєєв – заслужений лікар

України, Ф. Загороднюк і В. Такаєва – відомі херсонські художники, С. Пострехін – олімпійський чемпіон, Д. Проценко, І. Мозговий, В. Масьонков, В. Метляєв – колишні очільники області. Архівні матеріали допомогли у створенні програм «Сім'я» і «Літературна скарбниця Таврійського краю».

Серед головного у програмі розповідали про успіхи колективів Нафтопереробного заводу ім. Орджонікідзе, Херсонського суднобудівного заводу ім. Комінтерну, Новокаховського електромашинобудівного заводу, Херсонського комбайнобудівного заводу ім. Г. І. Петровського, Херсонської фабрики «Більшовичка», Генічеського рибозаводу. Також серед архівних матеріалів доступні документи з нагородження колективів Консервного заводу і суднобудівного заводів, колгоспу ім. Кірова Білозерського р-ну. У випусках показували розбудову мікрорайонів Херсона – ХБК, Шуменський, селища Корабелів, відкриття нового поштамту в Херсоні, будівництво Каховської зрошувальної системи, святкування Дня Перемоги (25 років), урочисте відкриття пам'ятної стели героям Другої світової війни, а у Скадовську – пам'ятника землякам-партизанам О. К. Ладичуку і О. Ю. Гірському [22].

Серед телевізійних нарисів глядача зацікавлять сюжети про Дубинду П.Х. – Героя Радянського союзу, повного кавалера ордена Слави, міжкультурні зв'язки трудових колективів і підприємств, установ і учбових закладів із соратниками із Грузії, Гвінеї, Угорщини, Німецької Демократичної Республіки.

Журналісти підготували цікаві сюжети про херсонських художників – живописця Загороднюка Ф. І. та скульптора Шапка І. Г., експозицію в Херсонському обласному краєзнавчому музеї, яка була присвячена 80-річчю з дня народження Б. Лавреньова, встановлення пам'ятника Т. Г. Шевченку на проспекті Текстильників, підготовка спеціалістів для сільського господарства в Херсонському сільськогосподарському інституті, вшанування 100-та років з дня народження засновника інституту «Асканія-Нова», професора Іванова І.

І., відкриття на його честь меморіальної дошки, виведення групою науковців інституту, очолюваною академіком Гребенем Л. К., нової лінії білої степової свині, виготовлення суднобудівниками шхуни «Еспаньола» для зйомок фільму «Острів сокровищ», повернення навчального судна «Товариш» з м. Балтимора, заліснення пісків у Олешківському районі [22].

Разом з паперовими документами також були передані відеофонограми заходів організованих протягом 1993-2004 років. Це концерти артистів Херсонського обласного музично-драматичного театру з нагоди святкування 3-ї річниці відновлення роботи Херсонського губернського Дворянського зібрання; панахиди в Херсонських соборах Святого Духу, Успіння Божої Матері, Свято-Катерининському (Спаському) соборі, Морському храмі Святителя Миколая за Великими Князями Миколою Михайловичем, Георгієм Михайловичем та Дмитром Костянтинівичем до восьми десятиріччя їх розстрілу в Петропавлівській фортеці, поминання екіпажу атомного підводного човна «Курськ» і моряків з Херсона; відкриття IV Православних історико-філософських читань в Херсонському краєзнавчому музеї; підйом купола на відновленому храмі Стрітіння Господнього; репортажі про святкування Днів Суворова О. В. в Херсоні [22].

Отже, в роки незалежності херсонські телевізійники створювали оригінальний продукт, який зміг зацікавити глядачів. Така колосальна робота ХОДТРК «Скіфія» і Державного архіву Херсонської області показує, що Херсон має що показати і для цього є всі існуючі потужності.

2.3. ВТВ плюс

Українські телеглядачі здебільшого надають перевагу загальноукраїнським телеканалам, ніж регіональним. Причинами цього може бути слабка технічна база, недофінансування і не завжди професійний склад виробничої групи місцевих телеканалів. Але все ж таки більшість мешканців

України зацікавлені у отриманні інформації про своє місто і область. Саме таку інформацію мають постачати регіональні телерадіокомпанії.

На сьогоднішній день уваги регіональним мовникам надають мало. Якщо взяти до прикладу США, то жителі штатів переважно дивляться місцеві телеканали. Перевагою США є те що, існування розвинених на високому рівні регіональних ЗМІ є важливою частиною існування країни з таким територіальним устроєм.

«ВТВ плюс» – це приватна телерадіокомпанія. Це одна з перших приватних мовників у Херсоні. Родинний бізнес Віталія і Тетяни Каменських, який почався із продакшн-студії у 1996 року, вже в 2005 році отримав ліцензію від Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення на мовлення. [4]

Серед проектів телеканалу створюють продукти інформаційного, молодіжного і дитячого напрямку. Проект «Молодь.ua» включає в собі журнал і серіал, де показують студентів херсонських закладів вищої освіти і училищ.

Також цікавим продуктом є «Мовою зірок». У передачі висвітлюють наукові відкриття про Всесвіт, планети, зірки, комети, сізір'я.

Також фахівці телеканалу, окрім програмного продукту, готують презентаційні фільми на замовлення організацій. Серед таких є фільм «Открываем Украину, открываем Херсонщину». [4]

Ще одним унікальним продуктом є власне виробництво вчительки біології ХАЛ при ХДУ програми «Дивний сад».

В подальшому в Херсоні були створені і інші приватні телеканали – це телеканал «KRATU», ТВ «Віта», Херсон Плюс, Твій ПЛЮС, ТРК ЯТБ.

Підсумовуючи, варто зазначити, що херсонське телебачення мало досить цікаву історію створення і подальшого функціонування. За радянський час телебачення не мало унікальності серед інших, але вже в роки незалежності це було виправлено. Велика кількість оригінальних для України програм створили херсонські фахівці. В порівнянні з іншими містами

у Херсоні невелика кількість регіональних телеканалів, але все ж таки розвиток сучасного телерадіомовлення відбувається і кожен глядач Херсонщини може знайти свій формат.

РОЗДІЛ 3

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТЕЛЕБАЧЕННЯ ХЕРСОНА У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Вивчення історії розвитку херсонського телебачення важливо транслювати у вивченні курсу історії в школі. Це дає можливість учням збагатити свої знання про місце, де вони проживають і застосовувати їх в подальшому для загального культурного розвитку дітей.

Щодо викладання даної теми в шкільному курсі було взято до розгляду програми Міністерства освіти і науки України: «Історія: Україна і світ», «Історія України/ Всесвітня історія (профільний рівень)» і «Історія України/ Всесвітня історія (рівень стандарту) 10 – 11 класи, адже тема кваліфікаційної роботи співпадає з хронологічними рамками даних програм [15, 16]. На жаль, в запропонованих Міністерством програмах не виділено окремої теми, до якої можна було б віднести розвиток телебачення. Однак, у програмі «Всесвітня історія» для 11 класу передбачено розділ «Повсякденне життя і культура», де можна на фоні четвертої науково-технічної революції розглянути створення телебачення додавши історію створення і розвитку херсонського телебачення.

Цікавим для дітей є позаурочні заходи для відвідання закладів культури і мистецтва. У Херсоні учні мають можливість відвідати Херсонський обласний краєзнавчий музей, Херсонський художній музей ім. О. Шовкуненка, Херсонський планетарій і, звісно ж, UA: Херсон (ХОДТРК «Скіфія»).

Учні мають змогу подивитися, яка робота стоїть за кожним відділом, як гармонічна робота їх впливає на кінцевий продукт, який показують на телеекрані глядачам. А також побачити тонкощі і особливості роботи

закулісся медіа мейкерів на телеканалі. Для старших класів це ще й профорієнтація, де зацікавлені учні можуть побачити весь процес створення контенту на телебаченні.

Наприклад, можна показати учням роботу репортерів. Ця професія вимагає всебічної підготовки. Тому майбутні фахівці при навчанні в університеті вивчають багато спеціальних дисциплін. М. Барманкулов пропонує формулу «подія – репортер», де характеризує репортажні жанри:

- подієвий репортаж – характеризується спланованою чи спонтанною подією. Репортер повинен фіксувати і аналізувати подію;
- тематичний репортаж – глибоке вивчення теми оперативного сюжету, або показ відомої теми, яка набула нових особливостей у своєму розвитку;
- художній репортаж – розповідь про події культурного, літературного або мистецького життя;
- проблемний репортаж – висвітлення події через проблему, яка виникла внаслідок чи завдяки події. Репортер показує причини і наслідки події, а також встановлює зв'язок між ними;
- спеціальний репортаж – показ значущої події, має порівняно більший хронометраж, ніж 2-хвилинний новинний сюжет.

Підготовчим етапом до такої екскурсії може бути класна година. Діти можуть підготувати матеріал про розвиток телебачення в світі і в Радянському Союзі для порівняння, також окремо підготувати інформацію про створення перших телецентрів в Україні – у Києві і Харкові. А вже вчитель може розповісти історію створення і розвитку телебачення в Херсоні і області, використовуючи при цьому архівні джерела, адже повноцінних досліджень по херсонському телебаченню наразі немає. Також для позакласних занять можна створити курток «Історичне краєзнавство», де учні будуть дізнаватися про історію рідного міста, проводити власне

вивчення історичних пам'яток культури, а в подальшому всі дослідження скласти в екскурсійну програму. Самодіяльність учнів краєзнавчої роботи полягає в самостійному вирішенні учнями під керівництвом учителя усіх організаційних питань.

Отже, вивчення розвитку херсонського телебачення в закладах загальної середньої освіти розгорнутіше можна провести у позакласних заняттях. Учні матимуть змогу самостійно досліджувати цю тему з допомогою вчителя. Також можлива екскурсія, яка наочно покаже дітям роботу усіх механізмів телебачення – від оформлення ідеї телепродукту до його випуску на екрани глядачів.

ВИСНОВКИ

Отже, у процесі дослідження було виявлено, що наукових робіт з даної теми недостатньо, тому в кваліфікаційній роботі використано велику кількість архівних матеріалів.

У роботі розглянуто загальний розвиток телебачення в Радянському Союзі. Розвиток і поширення радіомовлення і телебачення було важливими інструментом пропаганди і агітацій на населення.

Уже з 50-х рр. ХХ ст. телемовлення почало набирати обертів. Хоч і над інформаційним простором у цей час працювали здебільшого аматори та це давало позитивні результати. Однак, на жаль, телебачення в цей час було все ще невідомим для більшості людей, адже поширення телевізійного зв'язку було лише у великих містах.

У подальшому відбувалося структурування національного телевізійного ладу, вихід телебачення на міжнародний рівень, спорудження, поширення і збільшення магістралей зв'язку (радіорелейних та кабельних ліній) та запровадження сучасних телевізійних ретрансляторів, які допомогли замкнути телебачення в Україні в одну систему. Це було потужним поштовхом для розповсюдження телебачення і це надало можливість більшій кількості людей одержати доступ до нього.

Що стосується розвитку телебачення в Херсоні, то варто підсумувати, що все почалося у 1958 році з побудови ретрансляційної телевізійної станції. А вже 20 вересня 1959 року відбулося урочисте відкриття. Станом на 1969 р. телецентр був технічно оснащений на такому рівні, що мав можливість виходити на республіканський і всесоюзний екрани, що вони і робили. Вже наприкінці 80-х років розширився штат працівників телеканалу і це були кваліфіковані фахівці, які створювали більш якісний продукт. У роботі розглядається програма «ХХ століття. Херсонський хронограф» як приклад оригінального телевізійного продукту, створеного працівниками місцевого

телебачення. Завдяки спільній роботі ХОДТРК і Державного архіву Херсонської області, було зроблено цікаву програму про відомих херсонців, потужності міста та ін. Також розвиваються приватні телеканали, які насичують інформаційну і розважальну категорію програм. Однією з найперших була ТРК «ВТВ плюс», яка була започаткована як продакшн-студія, а в подальшому розвинулася і отримала ліцензію для роботи в сфері телебачення. І на сьогоднішній час найбільш популярними телеканалами залишається UA: Херсон і «ВТВ плюс».

У роботі розглянуто, яким чином можна проводити уроки, використовуючи матеріал кваліфікаційної роботи. Відмічено, що учням буде цікаво відвідати екскурсію на телерадіокомпанії, а також самостійно досліджувати дану тему на уроках «Історичного краєзнавства». Результатом такого захоплення учня може бути написання робіт для МАН і, можливо, вступу до закладу вищої освіти на історичну спеціальність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андриющенко М. Іміджеві імперативи українського телебачення: монографія. К.: Щек, 2008. 215 с.
2. Багиров Э. Г. Телевидение 70-х: некоторые особенности развития Телевидение вчера, сегодня, завтра / сост. А. Черняков. М.: Искусство, 1984. Вып.4.
3. Баєв О.О. Публічно-приватні відносини на ринку інформаційно-комунікаційних технологій України. Правова інформатика.2009. № 1(21). С. 60-63.
4. Бокаленко О. «Щоб частіше піднімали очі до неба»: Херсонське регіональне телебачення «ВТВ плюс» знімає власні серіали та... програму про Всесвіт. *День*. 2009. №108/109(26 черв.). С. 13
5. В области телевышек мы впереди планеты всей: [о стр-ве и перспективах новой телевышки в Херсоне]. *Гривна*. 1996. 23-29 груд.
6. Даутова Р. В. "Хрущевская оттепель": телевидение автономных республик Поволжья и власть. Известия Алтайского государственного университета. 2010. №4–2(68).
7. Державний архів Херсонської області, ф. Р - 1979, оп. 1, спр. 30, арк. 23-24, 71-72.
8. Державний архів Херсонської області, ф. Р - 1979, оп. 1, спр. 35, арк. 82-85.
9. Державний архів Херсонської області, ф. Р - 1993, оп. 1, спр. 301, арк. 1-8.
10. Державний архів Херсонської області, ф. Р - 1993, оп. 1, спр. 433, арк. 1.
11. Державний архів Херсонської області, ф. Р - 1993, оп. 3, спр. 1, арк. 1.
12. Домбругов Р. Розповіді про телебачення. К., 1971. 176 с.

13. Егоров В. В. Теория и практика советского телевидения. М., 1980. С. 137-138.
14. Ільченко М. Ю. Проблеми розвитку телекомунікацій в Україні. *Вісник академії інженерних наук України*. 1994. № 1. С. 5-17
15. Історія України. Всесвітня історія. 10–11 класи. Навчальна програма з історії для загальноосвітніх навчальних закладів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
16. Історія: Україна і світ. 10–11 класи. Навчальна програма з історії для загальноосвітніх навчальних закладів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
17. Каганов Ю. О. «Останкінський шприц» та український глядач: вплив телевізора на формування «homo Sovieticus». Запорізький історичний огляд. *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. Вип. 1 № 50 (2018).
18. Карабанов М.М., Абрамов С.О., Горобцов В.О., Мащенко І.Г. Українське телебачення: вчора, сьогодні, завтра. К. : Дирекція ФВД, 2006. 348 с.
19. Коротка історія українського телебачення. Події і дати URL.: <http://tv-remont.info/publ/6-1-0-211>
20. Кучеренко П. Украинское телевидение – чудо, к которому привыкли 40 лет назад. *Зеркало недели*. № 5 (5). 5–11 ноября 1994.
21. Мазурин М. [интервью с Заместителем главного редактора российского журнала "ТВ-парк" Сергеем Бедновым] Несоветское ТВ постсоветского пространства: взгляд из России. *День*. 2000. 22 сентября (№171).
22. Марущак А. Херсонський хронограф. *Константи: альм. соц. дослідж.* Херсон, 2006. №1 (12): Архів і людина. С. 137

23. Мащенко І. Українське телебачення: штрихи до портрета. К.: Ай-Пі-Київ, 1995. 294 с.
24. Саппак В. С. Телевидение и мы: 4 беседы. 3-е изд. М. : Искусство, 1988. 167 с.
25. Скляренко В. Є. Телебачення незалежної України: історія та сучасність. *Український історичний журнал*. 2008. № 5. С. 179-186.
26. Усенко Ю.В. Витоки телебачення в Україні. *Культура і мистецтво у сучасному світі: Наукові записки КНУКіМ*. Випуск 6. К.: 2005. С.189-195.
27. Усенко Ю.В. Ігрові програми на українському телебаченні: комунікативний аспект. *II Всеукраїнська науково-практична конференція „Театральне і хореографічне мистецтво України в контексті світових соціокультурних процесів”*. Київ, 12-13 травня 2005 р.
28. Усенко Ю.В. Розвиток українського телебачення в 50-80-і рр. ХХ ст. *Наукові записки: Зб. наук. статей НПУ ім. М.П.Драгоманова*. К.: НПУ, 2005. Вип. 60 (педагогічні та історичні науки). С. 356-262.
29. Усенко Ю.В. Розвиток українського телепростору у 90-х роках ХХ століття. *Питання культурології: Збірник наукових статей. Випуск 21. Київський національний університет культури і мистецтв*. К.: 2005. С.165-170.
30. Усенко Ю.В. Телевізійні інтереси дітей та юнацтва. *„Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля”*. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 4-6 червня 2004 року. Частина II. Київ, КНУКіМ, 2004. С. 156.
31. Цвик В. Парадокси розвитку місцевого вещання. *Телевидение: вчера, сегодня, завтра / сост. Е. Дугин*. М.: Искусство, 1989. Вып. 8. С. 64.
32. Штанько В. І. Інформаційні технології та проблеми трансформації сучасної культури. *Культура України : зб. наук. пр.* Вип. 10. С. 19-29.

33. Юровский О. Телевидение – поиски и решения. М., 1975. 213 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Кодекс академічної доброчесності здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Я, Звезда Ігор Ігорович, учасник освітнього процесу Херсонського державного університету, УСВІДОМЛЮЮ, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**

– дотримуватися:

- вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
- принципів та правил академічної доброчесності;
- нульової толерантності до академічного плагиату;
- моральних норм та правил етичної поведінки;
- толерантного ставлення до інших;
- дотримуватися високого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

- безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагиату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
- оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
- використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагиату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагиату;

– самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;

– надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використовувати методи дослідження та джерел інформації;

– не використовувати результати досліджень інших авторів без використання посилань на їхню роботу;

– своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;

– не чинити правопорушень і не сприяти їм шляхом своєю власних особами;

– підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;

– поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незалежно чи її стать, вік, матеріальної статус, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;

– не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національного, расового, статевого чи іншого належності;

– відповідально ставитися до своїх обов'язків, а також та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;

– запобігти незаконно у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;

– не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;

– не підроблювати документи;

– не поширювати неправдиву та вимплетуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;

– не отримувати і не пропонувати коментарів за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;

– не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;

– не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;

– не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;

– не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягти власних корисних цілей;

– не завдавати загроз власному здоров'ю або безпеці інших студентів та/або працівників.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

15.03.2020
(дата)

(підпис)

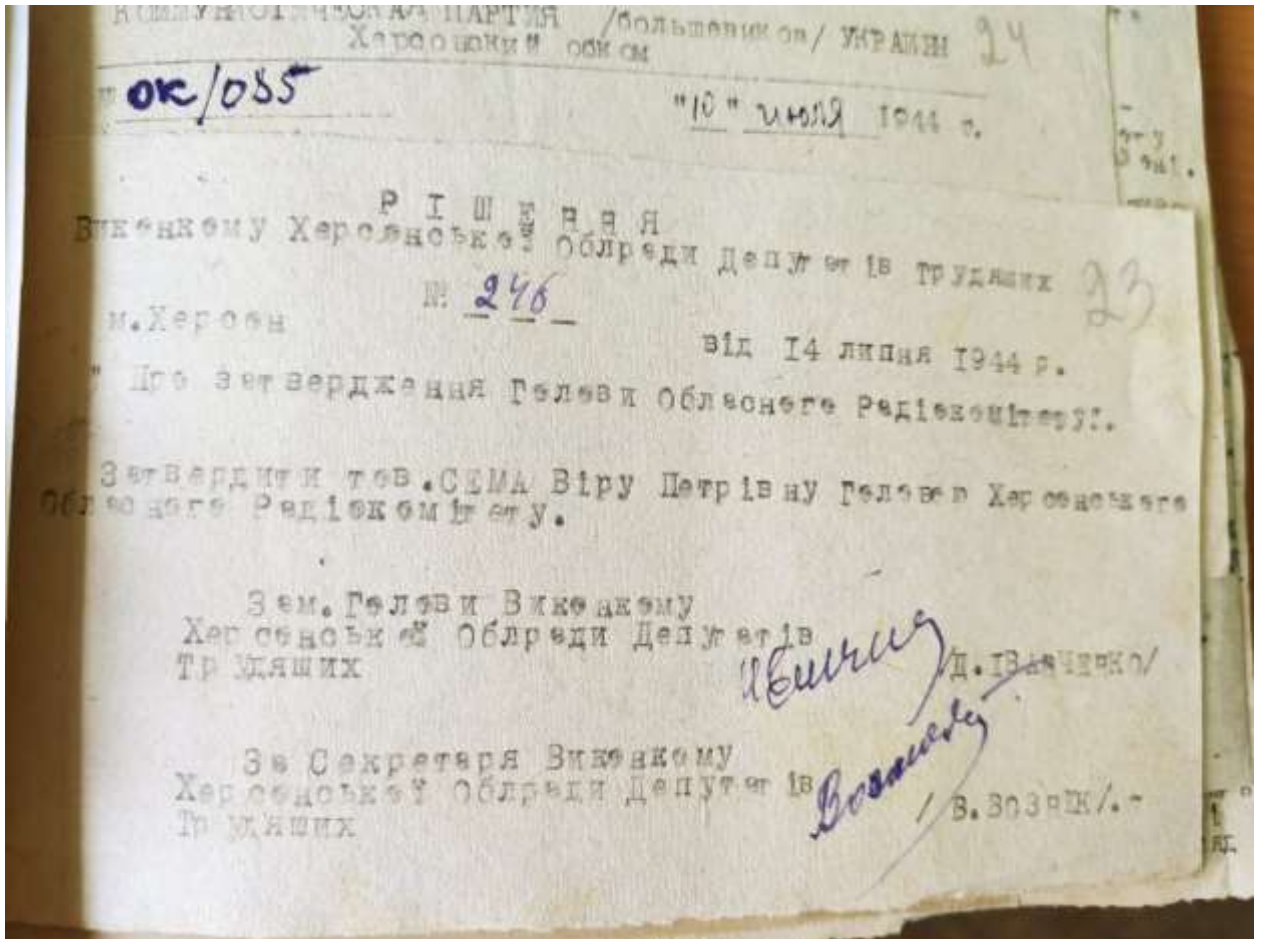
Ігор Звезда
(ім'я, прізвище)

Додаток Б

Рішення виконкому Херсонської облради депутатів трудящих №246 від

14 липня 1944 р.

[7, арк. 23]

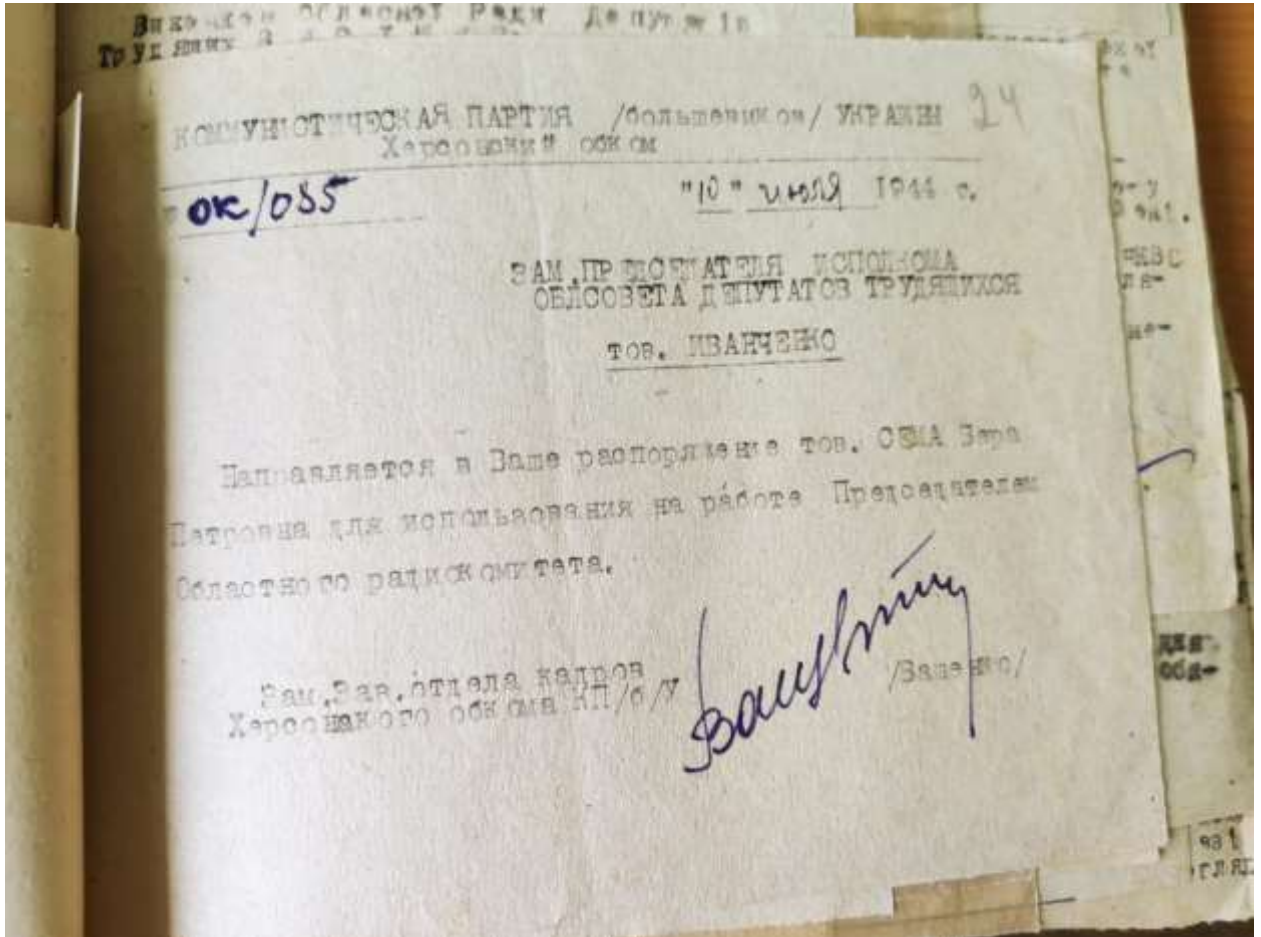

Додаток В

Передача рішення виконкому Херсонської облради депутатів трудящих

№246 від 14 липня 1944 р.

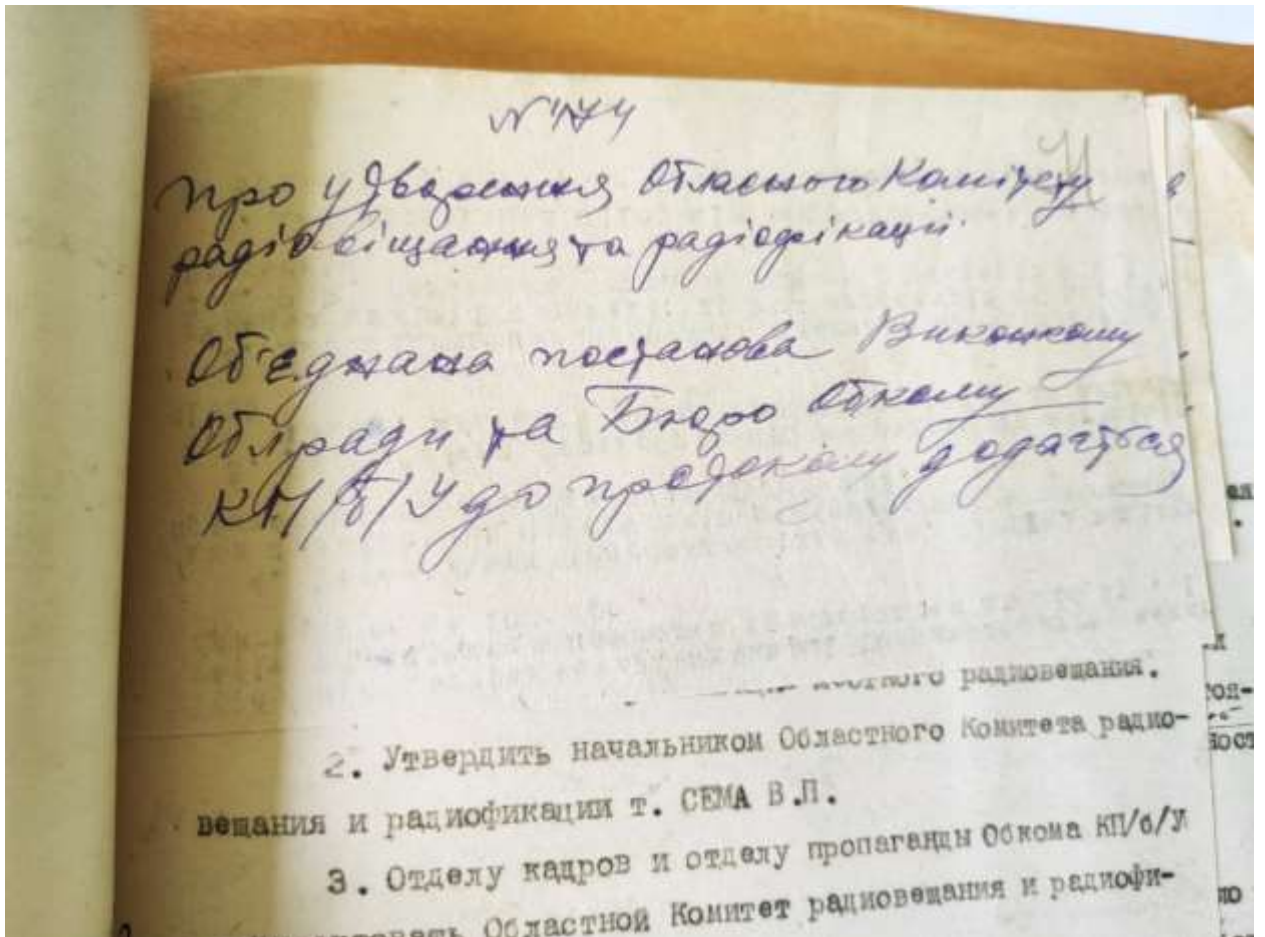
[7, арк. 24]

Додаток Г

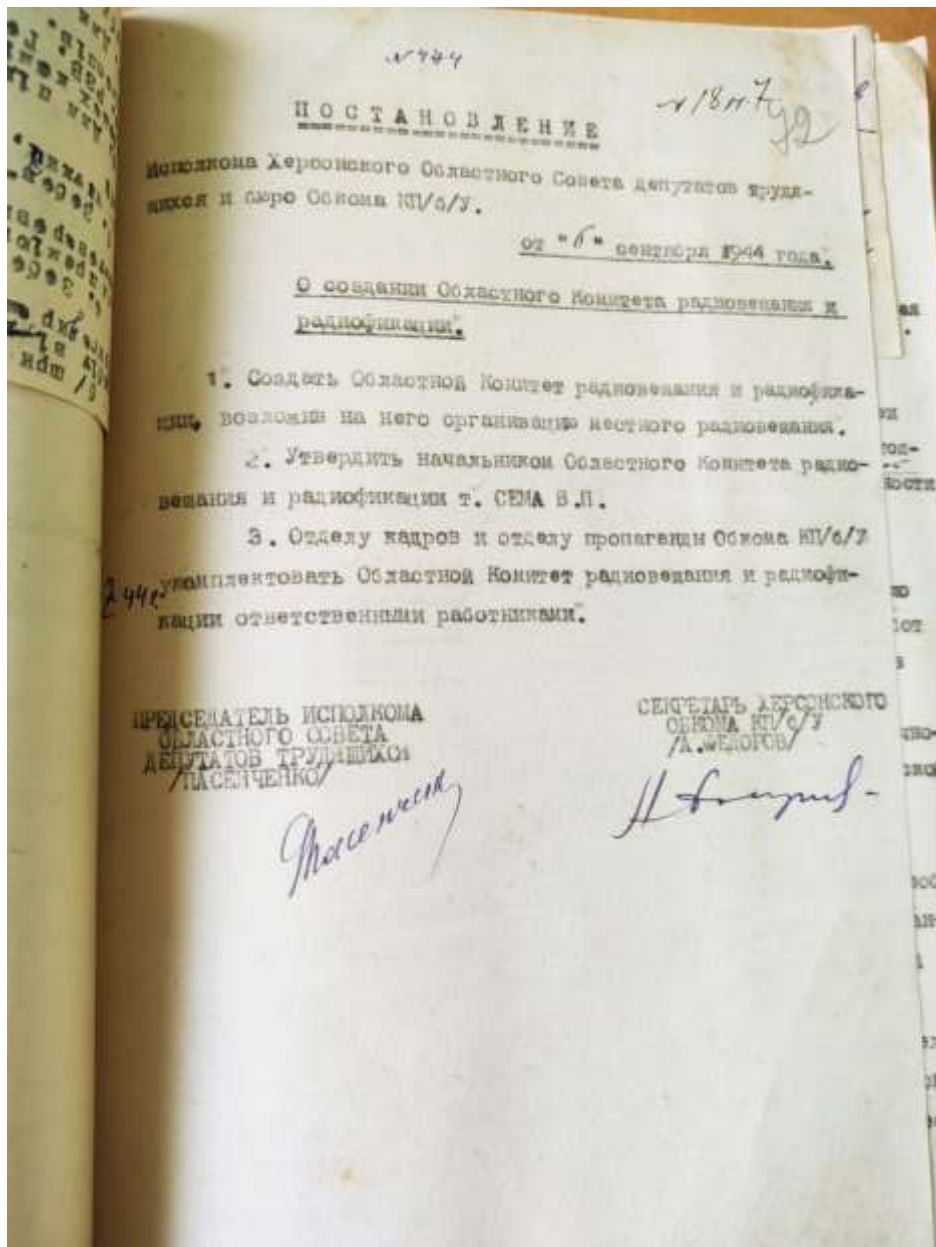
Постанова виконкому Херсонської облради депутатів трудящих і бюро
обкому КП(б)У від 6 вересня 1944 р.

[7, арк. 71]

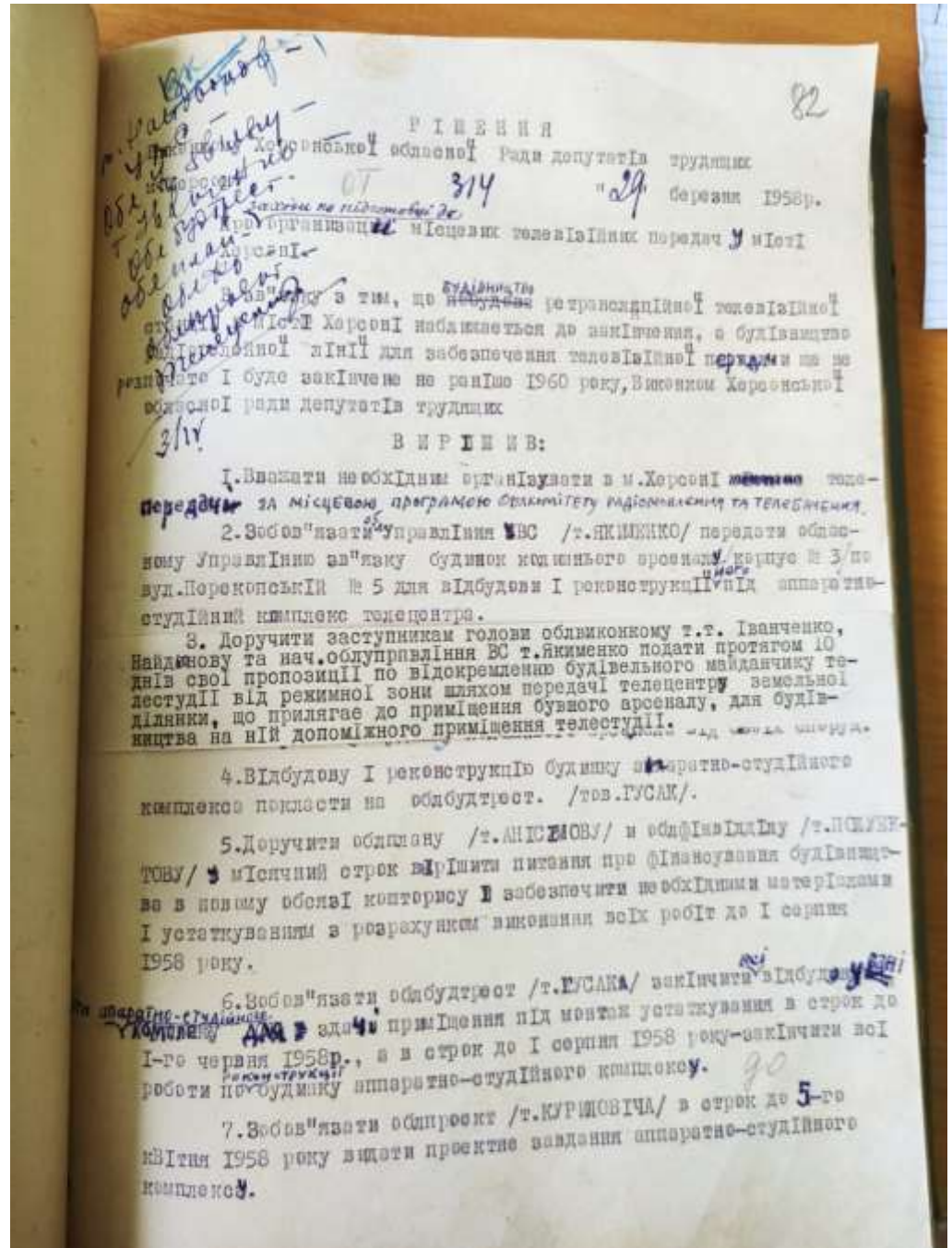
Додаток Г

Постанова виконкому Херсонської облради депутатів трудящих і бюро
обкому КП(б)У від 6 вересня 1944 р.
[7, арк. 72]

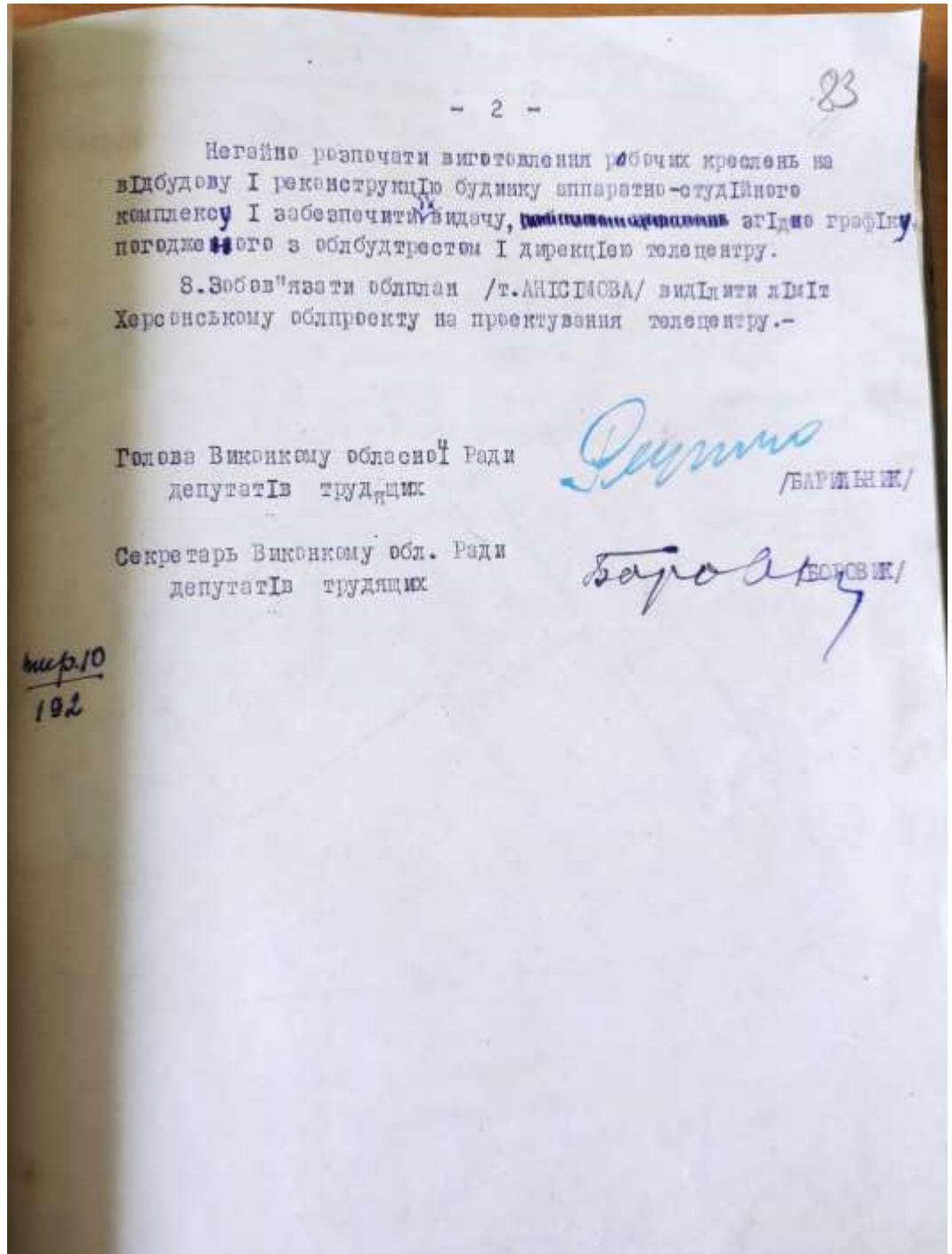
Додаток Д

Рішення виконкому Херсонської обласної Ради депутатів трудящих
 №314 від 29 березня 1958 р. про заходи по підготовці до організації
 місцевих телевізійних передач у місті Херсоні
 [8, арк. 82]

Додаток Д

**Рішення виконкому Херсонської обласної Ради депутатів трудящих
№314 від 29 березня 1958 р. про заходи по підготовці до організації
місцевих телевізійних передач у місті Херсоні
[8, арк. 83]**

Додаток Е

План побудови апаратно-студійного телецентра

[8, арк. 84]

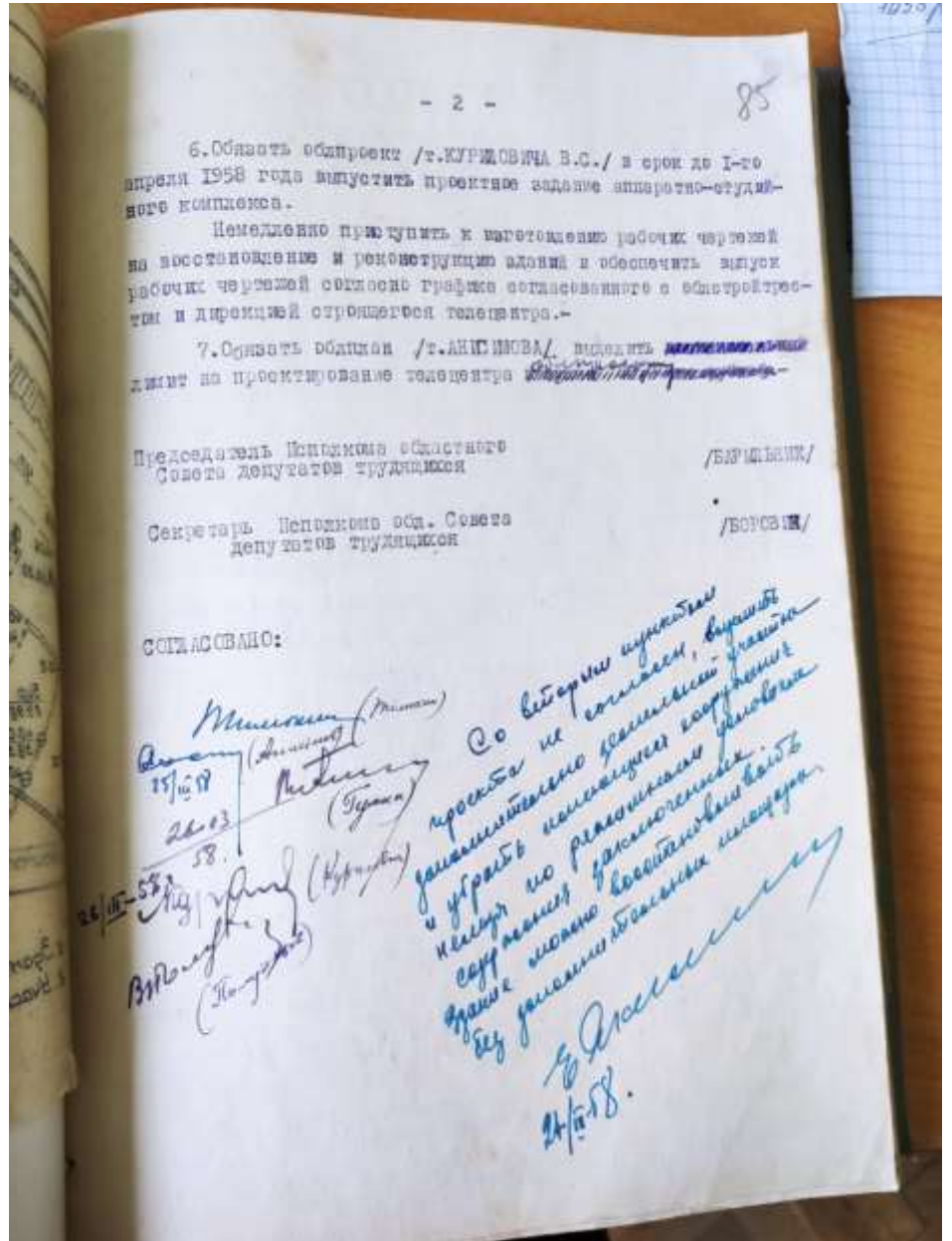

Додаток Е

План побудови апаратно-студійного телецентра (погодження і

коментарі)

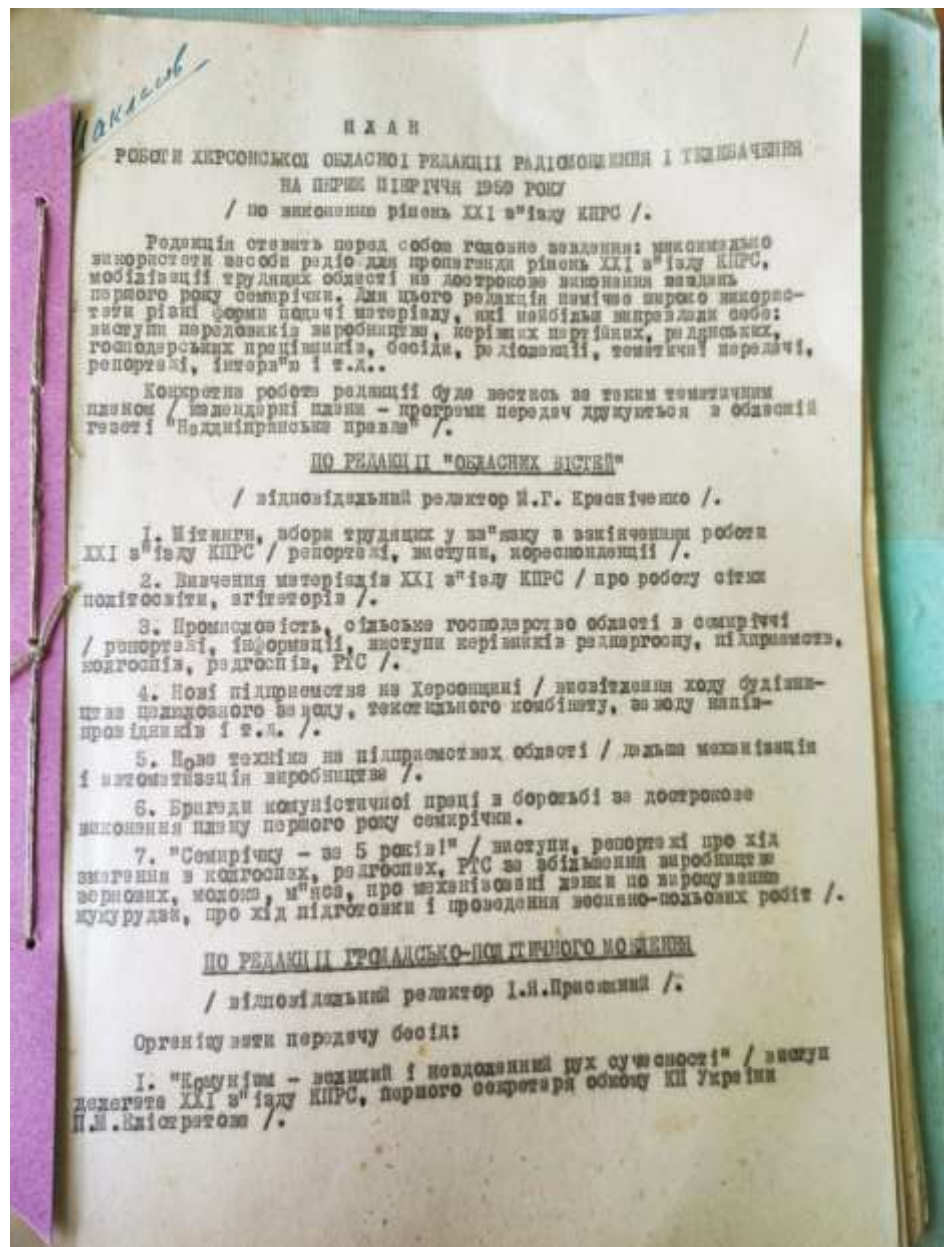
[8, арк. 85]

Додаток Ж

План роботи Херсонської обласної редакції радіомовлення і телебачення
на перше півріччя 1959 року.

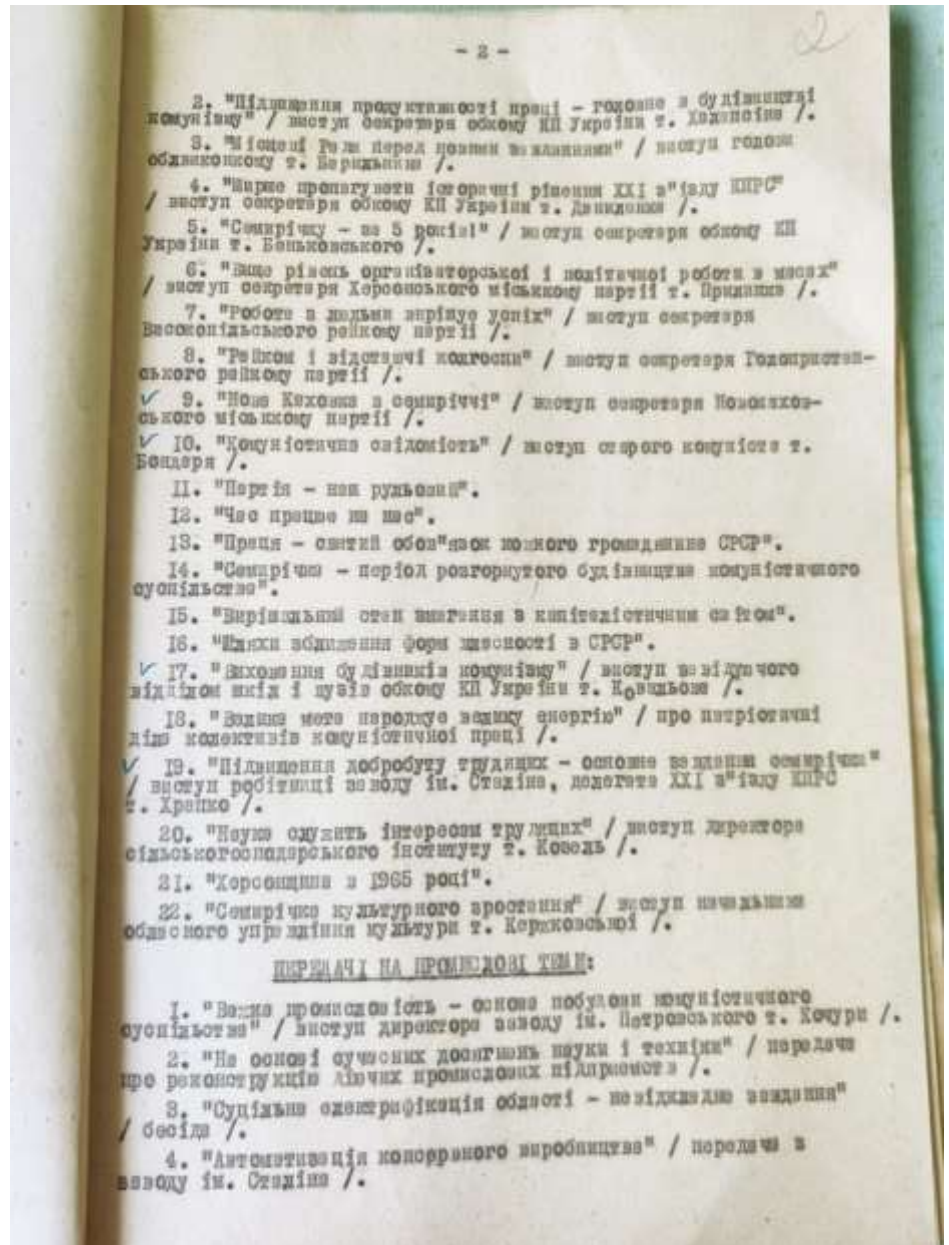
[9, арк. 1]

Додаток Ж

План роботи Херсонської обласної редакції радіомовлення і телебачення
на перше півріччя 1959 року.

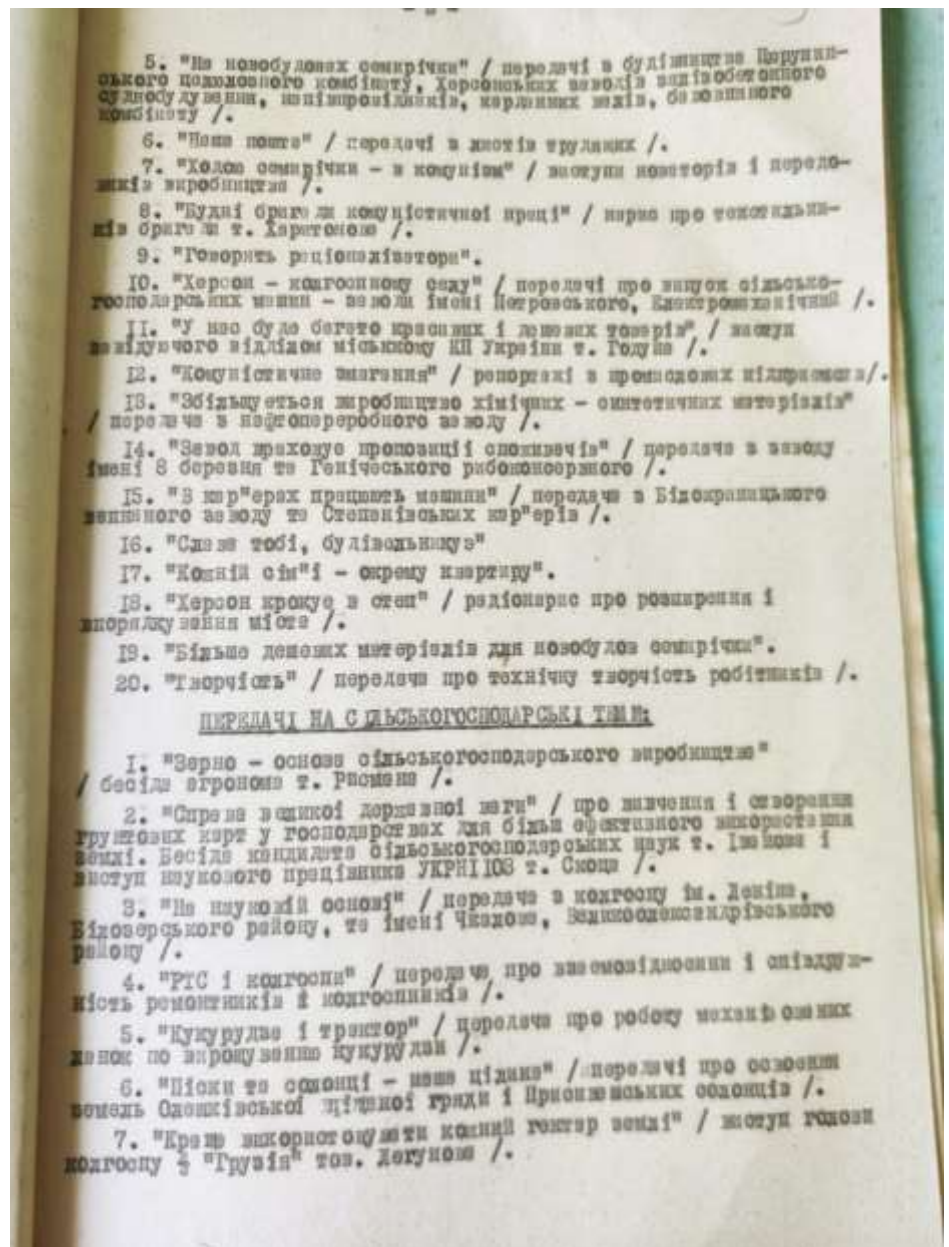
[9, арк. 2]

Додаток Ж

План роботи Херсонської обласної редакції радіомовлення і телебачення
на перше півріччя 1959 року.

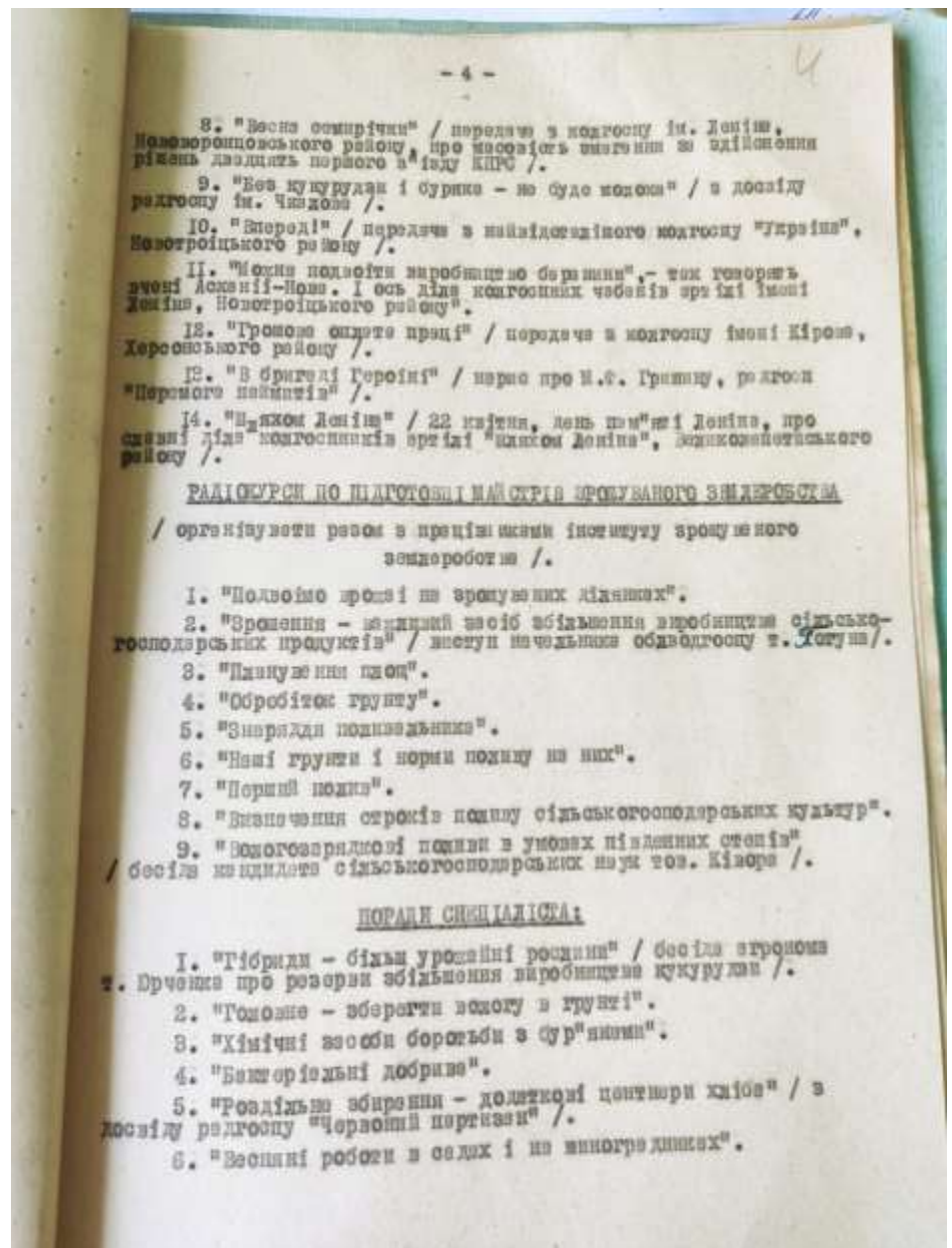
[9, арк. 3]

Додаток Ж

План роботи Херсонської обласної редакції радіомовлення і телебачення
на перше півріччя 1959 року.

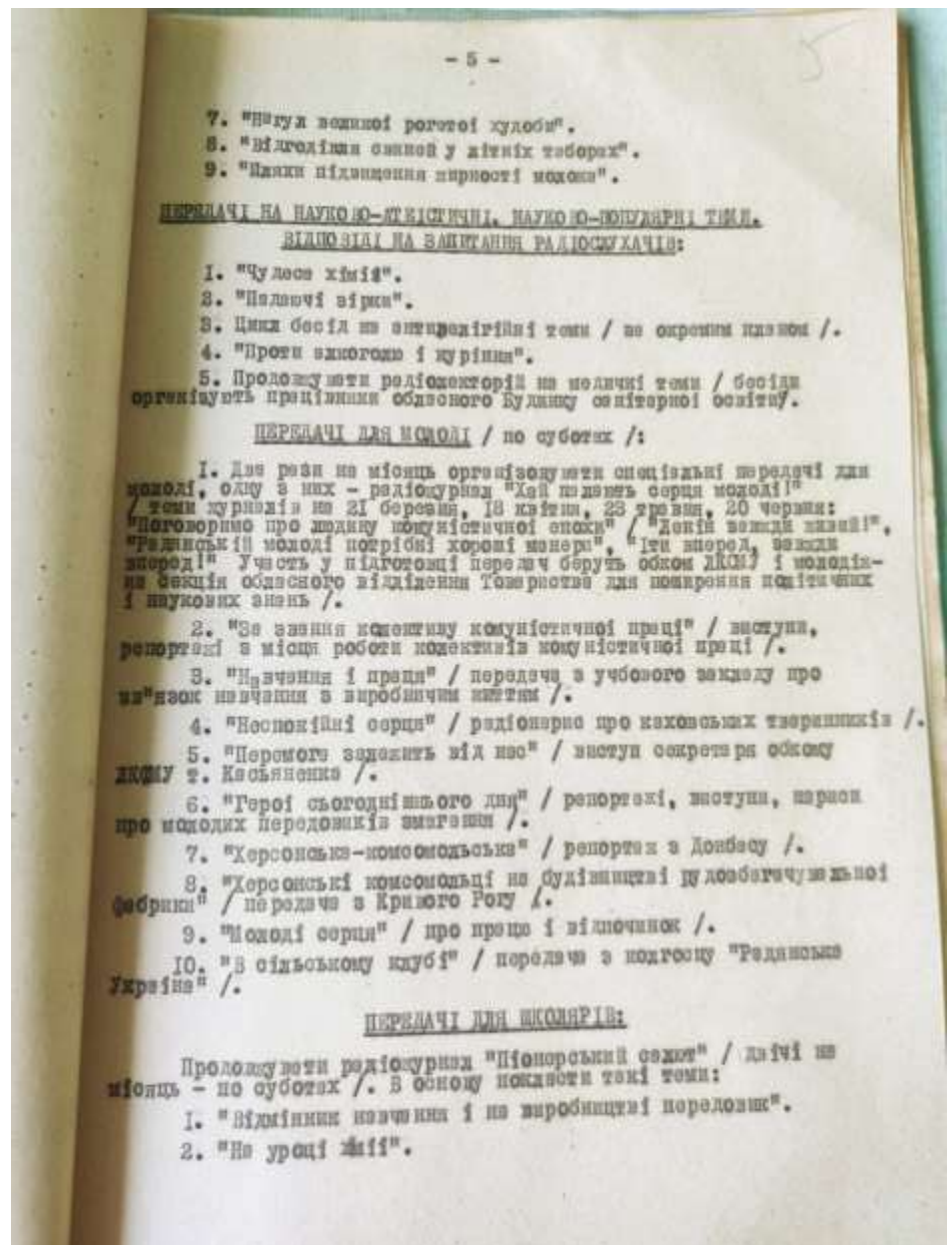
[9, арк. 4]

Додаток Ж

План роботи Херсонської обласної редакції радіомовлення і телебачення
на перше півріччя 1959 року.

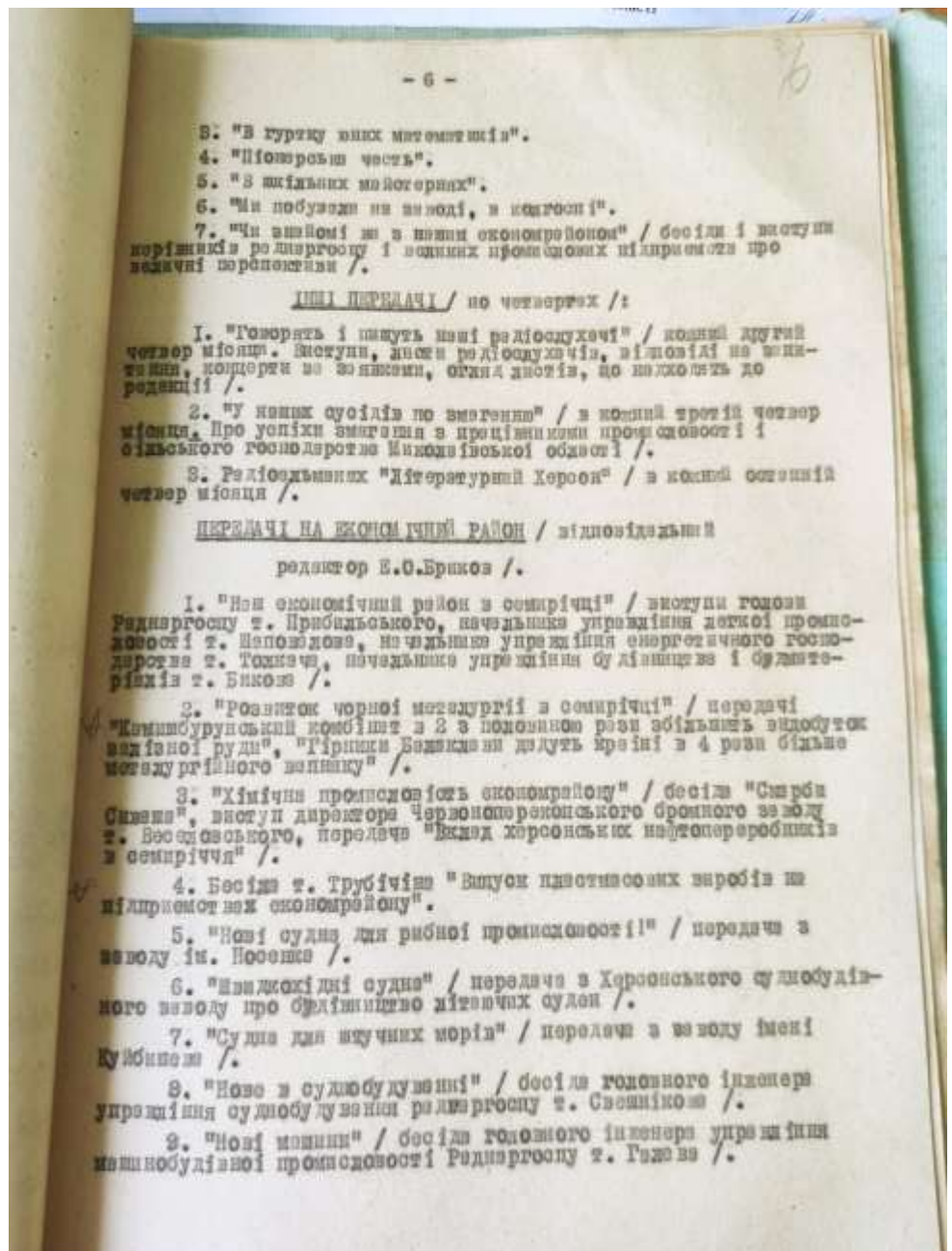
[9, арк. 5]

Додаток Ж

План роботи Херсонської обласної редакції радіомовлення і телебачення
на перше півріччя 1959 року.

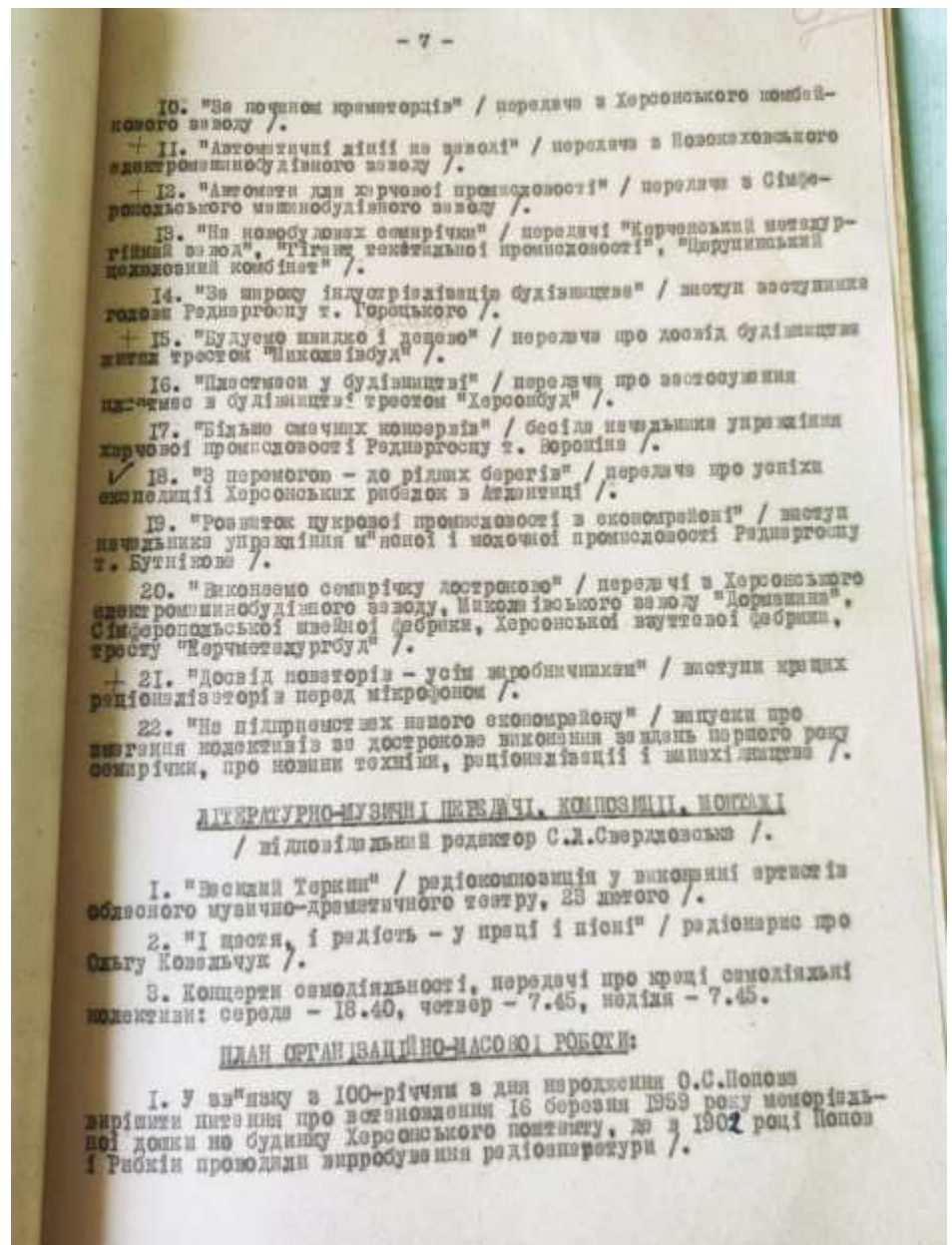
[9, арк. 6]

Додаток Ж

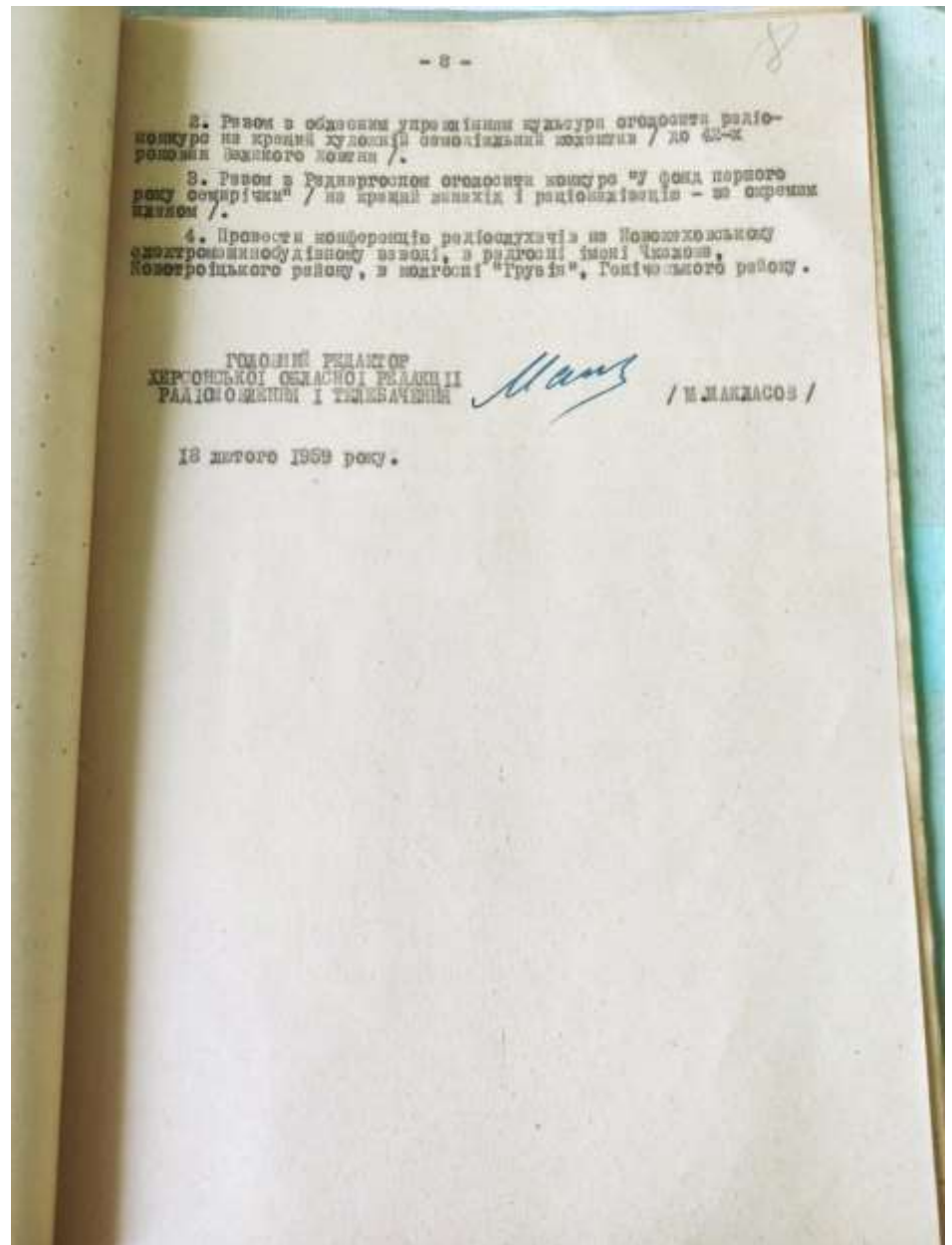
План роботи Херсонської обласної редакції радіомовлення і телебачення
на перше півріччя 1959 року.

[9, арк. 7]

Додаток Ж

План роботи Херсонської обласної редакції радіомовлення і телебачення
на перше півріччя 1959 року.
[9, арк. 8]

Додаток 3

Сведения о творческих работниках Херсонской обласной редакции радиовещания и телевидения на 15 июля 1961 г.

[10, арк. 1]

СВЕДЕНИЯ
о творческих работниках Херсонской областной редакции
на 15 июля 1961 г.

№ п/п	Фамилия, имя, отчество	Дата рождения	Пол	Стаж работы	Специальность	Стаж работы		
						в редакц.	в проф. учрежд.	в творч. учрежд.
1.	Ред. редактор Иванов Иван Иванович	1907	Муж	10 лет	Радиовещание	10 лет	10 лет	11 лет
2.	Ред. редактор Петров Петр Петрович	1900	Муж	10 лет	Радиовещание	10 лет	10 лет	10 лет
3.	Ред. редактор Сидоров Сидор Сидорович	1905	Муж	10 лет	Радиовещание	10 лет	10 лет	10 лет
4.	Ред. редактор Климов Клим Климович	1905	Муж	10 лет	Радиовещание	10 лет	10 лет	10 лет
5.	Ред. редактор Смирнов Смирнов Иван Иванович	1901	Муж	10 лет	Радиовещание	10 лет	10 лет	10 лет
6.	Ред. редактор Попов Попов Иван Иванович	1902	Муж	10 лет	Радиовещание	10 лет	10 лет	10 лет
7.	Ред. редактор Кузнецов Кузнецов Иван Иванович	1903	Муж	10 лет	Радиовещание	10 лет	10 лет	10 лет
8.	Ред. редактор Лебедев Лебедев Иван Иванович	1904	Муж	10 лет	Радиовещание	10 лет	10 лет	10 лет
9.	Ред. редактор Зайцев Зайцев Иван Иванович	1905	Муж	10 лет	Радиовещание	10 лет	10 лет	10 лет
10.	Ред. редактор Иванов Иван Иванович	1906	Муж	10 лет	Радиовещание	10 лет	10 лет	10 лет

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР
ХЕРСОНСКОЙ ОБЛАСТНОЙ РЕДАКЦИИ
РАДИОВЕЩАНИЯ И ТЕЛЕВИДЕНИЯ

18 июля 1961 г.

Додаток И

Рішення виконкому Херсонської обласної Ради депутатів трудящих
Про перейменування обласної редакції радіомовлення і телебачення в
Комітет по радіомовленню і телебаченню №154 від 7 червня 1963 року.

[11, арк. 1]

